

Redidxhuen Xten Jesucrist Ni Bacuaa San Juan

Xtidx Dios najc te Niguii

¹ Galodoo che gusloj guira'ti, ala yu' Diidx. Luxh nani najc Diidxga yunäj Dios, luxh Diidxga najc Dios. ² Che gajd gac-cheeli guedxliuj, yunäjni Dios. ³ Xcuent laani benchee Dios guedxliuj näjza guira'ti ni yu' lojni. Guiraa recos ni yu' di gacdi niu'reni paru rutini. ⁴ Laani gojpp yäl_nabaj_n. Yäl_nabaj_nnga najc bianij xten rebej_n. ⁵ Luxh bianijga rdimbicha' nez lo yäl_cäjäy, niluxh yäl_cäjäyga di niajcdi nusuiinini.

⁶ Guyu' te niguii birilaj Juan, ni baxha_l Dios. ⁷ Laani biädädni te basule'ni diidx. Biädädni ni diidx xcuent bianij te nililajz guiraa rebej_n diidx xcuent bianij. ⁸ Laani dini gac bianij, laani biädädni ni diidx xcuent bianij. ⁹ Laa bianijpacga ni rusanij lastoo guiraa rebej_n, luxh naj abiädädni lo guedxliujre.

¹⁰ Nani najc Diidxga guyu' lo guedxliujre, xcuent laazani guc-chee guedxliujre, luxh di rebe_n guedxliujre nililajz chu najni najcni. ¹¹ Biädädni loj rexpe_n Israel, niluxh rexpej_nni direni nicäjb niu'ni lojreni. ¹² Dxejc loj guiraa reni cuäjb guyu'ni lojreni, loj renani huililajz xtiidxni, loj reni'c badeedni yäl_rnibee gacreni xi'n Dios. ¹³ Laa reni'c ni di gac si'c xi'n be_n guedxliuj, ni gojl sa'csi r_lajz te biniet chu xi'nni, dee najcpacreni Xi'n Dios sa'csi sudeedni yäl_nabaj_n par tejpas lojreni.

¹⁴ Diidxga gujc te be_n guedxliuj. Guläjzni lo guedxliujre, bahuilojzanu xcäl_rrdimbicha'ni, si'c yäl_rrdimbicha' xten xingan xteb xtadni, laani najcpacni nani sanälajz

nuurnu, nani rniä didxlii loonu. ¹⁵ Juan gunii xcuent Jesús. Guredxa'ni, räjpni:

—Laa dee ni rniä, nani siääd detzä sajcruni loä, sa'csi laani ganidni nabajñni loä.

¹⁶ Sa'csi guiraanu cua'nu xcälñnasacduxhni, yälracnäjä detz yälracnäjä. ¹⁷ Leii xten Dios biädnä toMoisés, niluxh yälracnäjä näjza redidxlii biädnä Jesucrist. ¹⁸ Rut chu tejdi abahuii lo Dios, xinxtebni ni yunäjpac Dios, laani basule'ni diidx xcuent Dios loonu.

*Juan ni rutiobnis gunii chuni'c najc Jesucrist
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

¹⁹ Dee najc diidx nani gunii Juan ni rutiobnis che baxhaļ rexpejñ Israel rebixhojz näjza rexpejñ guidoo ni laa levitas, biriireni guedx Jerusalén te sanabdiidxreni lo Juan, räjpreni lojni:

—¿Luj chu najclu?

²⁰ Dxejcti bicäjpnä lojreni, xhet bacua'tzdini lojreni, räjpni:

—Et narädi nacä Crist ni jiääd.

²¹ Dxejcti gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

—¿Chuxhni'c najclu? ¿La lujni najc Elías?

Räjpni:

—Dina gacäni.

Räjpreni:

—¿La najclu te dade' ni gunii xtidx Dios ni cabäüznu jiääd?

Dxejc räjpni:

—Dina gacäni.

²² Räjpreni:

—¿Chuxhni'c najclu? Te chonänu diidx loj reni baxhaļ nuure. ¿Xhi rniilu, chuxhni'c najclu?

²³ Räjp Juan:

—Narä nacä nani rbedxa' nez lo reyubijdz si'c ni gunii Isaías, ni gunii xtidx Dios scree: “Colyensa'c xnezyuj Dad.”

²⁴ Rebejn ni baxhaļ redde najc reni rniireni “farisee”.

²⁵ Dxejc gunabdiidxreni stee, räjpreni lo Juan:

—¿Xhicuent rutiobnislu palga dilu gac Crist ni jiääd niclaza Elías niclaza stee niguii ni rnii xtidx Dios ni cabääznu jiääd, ä?

²⁶ Dxejcti räjp Juan lojreni:

—Narä rutiobnisä con nis, niluxh galäiitu yu' tej nani ditu gumbee. ²⁷ Laa dee ni siääd detzä niluxh di nungäjļ nicla surloä cuää xcura'chni, sa'csi sajcruni loä.

²⁸ Guiraa recosre gujc stelaad cadro laa Betábara, ni ria'n stelaad ro' gueu Jordán cadro cagutiobnis Juan.

Jesús najc Xile' xten Dios

²⁹ Che bara yääl, bahuii Juan siääd Jesús lojni. Dxejc räjpni:

—¡Colhuii! Aree Xile' xten Dios nani rudzucaj xtojļ rebejn guedxliuj. ³⁰ Lagajc xcuent dee ni rniä cheni guniä lojtu: “Detzä siääd te niguii ni sajcruni loä, sa'csi ganidli narä agac nabajņni.” ³¹ Luxh dina niembeäni, per biädtiobnisä con nis te guluiä lo rexpejn Israel chu najcni.

³² Guniiza Juan stee diidx xcuentni, räjpni:

—Narä bahuiä biäjt Sprit Dxañ xten Dios xhaguibaa si'c te palom guzudxini yejcn. ³³ Dina niembeäni, per nani baxhaļ narä gutiobnisä con nis, laani najni loä: “Cheni fiilu jiäjt Sprit Dxañ xten Dios xhaguibaa si'c te palom, sudxini yejc te bejn, laanini najc ni gutiobnis con Sprit Dxañ xten Dios.” ³⁴ Narä abahuiä lojni, ni'cni rniliä: “Dee ni najc Xi'n Dios.”

Reni gujc xpejn Jesús ganiddoo

³⁵ Che bara stee yääl, sugasac Juan ro'c, suganäjni tio'p rexpejn̄ni. ³⁶ Bahuiini lo Jesús che sasajni, dxejc gunii Juan, räjpni:

—¡Colhuii! ¡Laa dee ni najc Xiil xten Dios!

³⁷ Biejn diajg guiro'p rexpejn̄pac Juan diidxga, dxejc sanajlreni Jesús. ³⁸ Che gubiré Jesús bahuiini siädnajlreni, dxejc räjpni:

—¿Xhi caguil̄tu?

Räjp rebejn̄ga:

—Mastr, ¿caro rbäjzlu?

³⁹ Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—Col̄taa, te fiitu.

Dxejcti huijreni te bahuiireni caro rbäjzni ro'c. Bian-näjrenini ro'c sa'csi agojl̄ si'cti rcatajp gudx̄ej.

⁴⁰ Tej reni biejn diajgni xtidx Juan laa Andrés, bejtz Simón Pedr dxejc huinäjlni Jesús. ⁴¹ Ganiddoo huitiilni bejtzni, dxejc räjpni lojni:

—Abidxäl̄nu Mesías nani sälojza Crist ni cabääznu jiäd.

⁴² Sas huinänini loj Jesús. Che bahuii Jesús lojni, räjpni:

—Luj najclu Simón xi'n Jonás; sirilajlu Cefas nani sälojza Pedr.

Gurejdx Jesús Felipe näjza Natanael

⁴³ Bara yäälga rlajz Jesús chää nez Galilee. Dxejc bidxaagni Felipe, räjpni lojni:

—Gudanajl narä.

⁴⁴ Felipe siäd guedx Betsaida, guedxro ni najcza lajdx Andrés näjza Pedr. ⁴⁵ Felipe bidxaag Natanael räjpni lojni:

—Abidxäl̄nu bejn̄ nani bacuaa toMoisés xcuentni lo reguijtz xten leii agujc xchej, nani bazä'tza reniguii ni gunii xtidx Dios, Jesús xi'n José ni siäd Nazare't.

⁴⁶ Räjp Natanael:

—¿La sajc guirii te bensa'c guedx Nazare't, ä?

Räjp Felipe lojni:

—Gudaa, te fiilu.

⁴⁷Che bahuii Jesús siääd Natanael nez lojni, räjpni:

—Colhuii te ben Israelpac nani dipacni gusguee.

⁴⁸Räjp Natanael:

—¿Xho numbeelu narä?

Badzu' Jesús diidxre lojni räjpni:

—Che gajd Felipe cuedx luj, che suga'lilu ni' te yagi-igw, bahuiä lojlu.

⁴⁹Badzu' Natanael diidxre, räjpni:

—Mastr, luj najc Xi'n Dios, luj najc Reii xten rexpən Israel.

⁵⁰Räjp Jesús lojni:

—Sa'csi rniä lojlu, “bahuiä suga'lu ni' yagiigw”, ¿ni'c rililajzlu, ä? Xhidajl cosroru suhuiilu.

⁵¹Dxejcti räjpzani:

—Rniliápac lojtu, suhuiitu guixal xhaguibaa, näjza rä'p riäjt rexanl Dios yejc Xi'n Dios ni gujc Niguii.

2

Te sa' ni guyu' guedx Caná xten Galilee

¹Che gudejd choñ dxej, guyu' te sa' guedx Caná xten Galilee. Ro'c guyu' xnan Jesús. ²Huijza Jesús näjza rexpeljpacni, sa'csi bidonreni cháäreni lo sa'ga. ³Gubijdz bin. Dxejc räjp xnan Jesús lojni:

—Dirureni ga'p bin.

⁴Dxejc badzu' Jesús diidxre räjpni:

—¿Xhicuent rniilu si'c loä, xnanä? Gajd xhorä guidzujñ.

⁵Niluxh räjp xnanni loj remos ni tre' ro'c:

—Colyejn guira'ti si'ctis ni guiniini lojtu.

⁶ Suga' xho'p guesguij nani rdxaj nis te rdiib naa rexpejn Israel te racnayareni te si'c guisa' xleii toMoisés. Nen tejga guesguijga ru' si'cti te gayuu litr nis. ⁷ Räj p Jesús loj remos:

—Colguchaj reguesguijre nis.

Dxejcti bachadoo rebejnani. ⁸ Dxejcti räj p Jesús lojreni:

—Colca' che'nni naj te colchanäni lo nani cahuii cayajc sa're.

Dxejc huiinä remosga che'n bin lojni. ⁹ Che gu' dade'ga che'n nis ni gubixhloj bin (luxh dini gan caro siädni, remostis ni gulä'p nis, ni'ctis najn). Dxejcti gurejdx dade'ga bi'n. ¹⁰ Dxejcti räj pni:

—Guiraa rebejn rudeedreni binsa'c raxгаа rebejn, dxejcti che agudxaj xque'reni, rudeedreni bin nani di xcuent, niluxh luj gulucheelu binsa'cre najli.

¹¹ Seenre najc ganiddoo ni gusloj bejn Jesús; bejn-nini nen guedx Caná xten Galilee. Seenga bazäbdiidx yälrnibee xtenni luxh ni'cni huililajz rexpejn pacni xti-idxni.

¹² Che gudejd sa'ga, huijni guedx Capernaum con xnanni, rebejz ni najza rexpejn pacni. Ro'c bia'nreni tio'p-choñ dxej.

Basia Jesucrist guidoro

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Sa'csi abidzungajxh lanij pascw xten rexpejn Israel cheni rnalazreni guxhijñ ni gudejd guixhajg xten yälgujt nen Egipto, ni'c sää Jesús guedx Jerusalén. ¹⁴ Nen guidoro bidxäl ni xhidajl bejn nani ruto' gon, xiil, palom najza reni sobga' caguchaa melzijt. ¹⁵ Dxejc bejn ni te chico't con gaii duu, gulääni regon con rexiil nen guidoo. Batie'chni xcoobr rebejn nani ruchaa melzijt, barexh-xhätni rexmexreni. ¹⁶ Räj pzani loj reni caguto' repalom:

—Colcuää redee, na'c rujntu rolijz xtaä si'c te guii cadro rdo' guiraloj.

¹⁷ Dxejcti banajlajz rexpejn_{pacni} xhi caj lo reguijtz ni bacuaa redade' ni gunii xtidx Dios: “Gucnaj lazä xcuent ni runnäjreni rolijzlu.”

¹⁸ Dxejcti gunabdiidx reni najc xpejn_{Israel} lojni, räjpreni:

—¿Xhi seen guluiilu loonu naj_{te} fiinu arajplu yäl_{rnibee} te abejnlu recosre?

¹⁹ Badzu' Jesús diidxre räjpni:

—Colgutzujl guidoore, luxh narä neñ_{chontis} dxej sunchesacäni.

²⁰ Räjp rexpejn_{Israel} lojni:

—Tiubixho'p ijz guclaa ni guc-chee guidoore, ¿xhixh saj_{gunchesac}luni neñ_{chontis} dxej, ä?

²¹ Niluxh laani caniini xcuent guidoo ni najc lagajc tiejxhni. ²² Ni'cni cheni gubansacni loj rebengut, banajlajz rexpejn_{pacni} rediidxre ni guniini, dxejc huililajzreni nani caj lo rexquijtz Dios näjza rediidx ni gunii Jesús.

Numbee Jesús guiraa rebejn

²³ Cheni guyu' Jesús guedx Jerusalén cadro cayajc lanij pascw, la_l ni cayajc lanijga, xhidajl rebejn_{huililajz} xtidxni, bahuiizareni remilagwr ni bejn_{ni}. ²⁴ Luxh di Jesús nililajz xtidx rebejn_{ga}, sa'csi arumbeeni xho najc rebejn_{ni}.

²⁵ Niluxh dini niquiin chu gäb lojni xho najc bejn_{ni}, sa'csi lagajc laani anancheeni xho najc lastoo teja bejn_{ni}.

3

Jesús con Nicodem

¹ Guyu' te niguii lo rexpejn_{refarisee} ni laa Nicodem_{ni}, najcni te beñ_{roru} loj reni rnibee rexpejn_{Israel}. ² Te guxhijñ biädxhiga'tzni nez loj Jesús, räjpni lojni:

—Mastr, nadonnu lo Dios siäädlu si'c te ni ruluii, sa'csi rut rajcdi rujn sa' remilagwr nani rujnlu palga di Dios sunäjni.

³ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Rniliápac lojlu, nani di gaal stehuält, di gacdi fiini xcälrnibee Dios xhaguibaa.

⁴ Dxejcti räjp Nicodem lojni:

—¿Xho gac gaal te bejn stehuält niluxh anajcni beñgool? ¿Xhixh sajc chusacni xque' xnanni stehuält te galsacni, ä?

⁵ Badzu' Jesús diidxre räjpni:

—Rniliápac lojlu, nani di gaal con nis, näjza con Sprit Dxan xten Dios, di gacdi jiu'ni lo xcälrnibee Dios xhaguibaa. ⁶ Nani rajl xi'n beñ guedxliujre, ni'c najctisni beñ guedxliuj, luxh nani rajl por Sprit Dxan xten Dios, Spritza najcni. ⁷ Na'c rdxelojlu sa'csi rniä: “Nanabpac gaallu stehuält.” ⁸ Rbi' bej cadrotis rlanjni; riejn diajglu rubejni niluxh dilu gan caro siädni, dizalu gan caro sääni. Si'cza rebejn guedxliuj direni gan xho rajl rexpejn Dios stehuält con Sprit Dxan xten Dios.

⁹ Badzu' Nicodem diidxre, räjpni:

—¿Xho mood sajc gac recosre?

¹⁰ Räjp Jesús lojni:

—¿La najclu te maestr xten rexpejn Israel luxh dilu gan recosre, ä? ¹¹ Rniliápac lojlu, aguniinu xcuent recos ni nadonnu, abasule'nu recos ni abahuiloonu, niluxh la'tu ditu nililajz xtiidxnu. ¹² Palga ditu chalilajz xtiidxnu che guniinu xcuent recos guedxliuj nani rniinu: ¿Xho chalilajz xtiidxnu palga guiniinu xcuent recos xhaguibaa?

¹³ Rut chutejdi ahuä'p xhaguibaa, xtebtis nani biäjt xhaguibaa, lagajc Xi'n Dios ni gujc Niguui. ¹⁴ Lagajc si'cni guläsjaia to Moisés bäl guib lo yajg neñ reyubijdz, sigajcza nanab chäs Xi'n Dios ni gujc Niguui jiaa; ¹⁵ te guiraa renani

chalilajz xtiidxni direni nit lo Dios, sica'reni yäl_nabajn par tejpas.

Xho huinälajz Dios rebejn guedxliuj

¹⁶ 'Sa'csi huinälazduxh Dios rebejn guedxliuj, ni'cni badeedni biääd Xinxtebni lo guedxliuj, te guiraa renani chalilajz xtiidxni direni nit lo Dios, sa'csi sajpreni yäl_nabajn par tejpas. ¹⁷ Sa'csi di Dios nuxhal_xi'nni te gusnijtni rebejn guedxliuj, alga baxhal_nini te laa rebejn nen_xto-
j_lreni xcuentni.

¹⁸ 'Nani chalilajz xtiidxni näjza chalilajz najcni chu najni najcni dini nit, luxh nani di chalilajz xtiidxni agunijtni sa'csi dini nililajz xtidx Xinxteb Dios. ¹⁹ Ni'cni dee najc yäl_nijtgä: abiääd bianijga loj guedxliuj, biädnä Xi'n Diosni, niluxh rebejn guedxliuj bidxagljazruren yäl_nacäy cadro tre'reni, gulälazreni bianijga sa'csi xhet laadi najc xtzuunreni. ²⁰ Guiraa reni rujn dzunguijdx, rbälaz bianijga, dizareni guibig loj bianijga, didi guluiloj bianijga rextzunguijdxreni. ²¹ Luxh reni rusoo didxlii, rbigreni loj bianijga, te bianijga ruluiloj najc rextzuunreni redzunsä'c xten Dios.

Rnisac Juan ni rutiobnis xcuent Jesús

²² Dxejcti biääd Jesús näjza rexpejn_pacni nez lo reyuj xten Judea. Ro'c guyunäjnireni, batiobnisza rexpejn_pacni rebejn. ²³ Juan ni Rutiobnis cagutiobniszani bejn te lajt ni laa Enón ni tre' gajxh Salim, sa'csi ro'c yu' sijn nis. Ro'c säa rebejn lojni te cagutiobnisnireni. ²⁴ Dxejc gajdreni gusäu Juan nen_latzguiib.

²⁵ Dxejcti gusloj rexpejn Juan cayujy diidx con gaii xpejn Israel xcuent yäl_rdiib_naareni ni najc xcostumbr rexpejn Israel. ²⁶ Dxejc biädreni lo Juan, räjpreni:

—Mastr, dade' nani guyunäjlu stelaad gueu Jordán, nani basule'lu xcuentni, adade'ga cagutiobnis, luxh guiraa rebejn asää lojni.

²⁷ Dxejc badzu' Juan diidxre, räjpni lojreni:

—Nicla tej bejn digacdi ga'p te xhi cos palga di Dios gudeedni lojni. ²⁸ Lagajc la'tu nancheetu guniliä: “Dina gacä Crist ni cabäjztu jääd.” Guniäza: “Narä nacä nani biädnijd lojni.” ²⁹ Che rajc sa', nani sobganäj dxa'p, ni'c najc bi'n ni gac chäälni, luxh xamigw bi'n nani suga' ro'c, riejn diajgni rniini, rbalazduxhni sa'csi riejn diajgni xse' bi'n. Sigajcza abibaduxh lazä xcuentni. ³⁰ Nanab gacni laani benroru, bensajcru, biädla narä riajl gacä benhuinru, ni guxiiru sajc lojni.

Nani siääd Xhaguibaa

³¹ 'Nani siääd jiaali, ni'c rnibee guiralii, niluxh nani najc ben guedxliuj ni'c rnii xcuent recos guedxliuj. Nani siääd xhaguibaa ni'c rnibee guiralii. ³² Nani bahuiini, nani biejn diajgni, ni'c rusule'ni niluxh guxii rililajzreni xtiidxni. ³³ Nani rililajz diidx ni rusule'ni, bejnga ruluiloj guliipac najc xtidx Dios. ³⁴ Nani baxhał Dios, ni'c rnii xtidx Dios sa'csi che rudeed Dios Sprit xtenni, dini gudeed guxiini. ³⁵ Dad Dios sanälajzni xingaanni, abadeedzani guiraliiti chu ladzñaani. ³⁶ Nani rililajz xtidx xingaanni arajp yäl nabajñ par tejpas, luxh ni di chalilajz xtidx xi'nni, dini fii yäl nabajñ, siääd xcälrdxe'ch Dios yejcnı, sujn Dios castiigwnı.

4

Rdxaag Jesús te gunaa Samaria

¹ Che gucbee Jesús abiejn diajg refarisee xhidajlru bejn sanajl Jesús luxh guxiiru sanajlreni Juan, luxh cagutiobnisreni, ² (niluxh xhet Jesúsdi cagutiobnis. Rexpejn ni catiobnis), dxejc ³ biriini Judea gubisacni nez Galilee.

⁴ Lal ni sasajni, nanab tedni nez Samaria. ⁵ Ni'c bidzujni te guedxro xten Samaria ni laa Sicar, gajxh nejz loj te la' yuj ni badeed toJacoob lo xi'nni toJosé. ⁶ Ro'c sojb te bisie ni rniireni “xpsie Jacoob”. Sa'csi abadxajg Jesús siädsajni, gurejni ro bisiega. Agojl läidxej. ⁷ Bidzujn te gunaa siädlä'pni nis, dxejc räjp Jesús lojni:

—Baniidx che'n nis yä'ä.

⁸ Sa'csi rexpejnpacni asääreni guejdxga sasiireni xhi gaureni.

⁹ Räjpti guna samaritanga lo Jesús:

—¿Xho mood rniablu nis loä, luj ni najc te bejn Israel luxh narä nacä gunaa samaritan?

(Sa'csi di rexpejn Israel chanä sa'reni rebejn Samaria.)

¹⁰ Räjpti Jesús lojni:

—Paru najnlu xhini'c najc yälruulaslajz xten Dios, paru numbeelu chuni'c canab nis lojlu, luj siniablu lojni te laani guniidxni nisnabajn lojlu.

¹¹ Räjpti gunaaga lojni:

—Dad, xhet ca'dilu te guiliä'plu nis, luxh bisiere najc jiätduxh. ¿Caxh chaca'lu nisnabajnga, ä? ¹² ¿La beñrorulu lo toxtadgoldoonu Jacoob ni basa'n bisiere cadro huä'p nis gu'ni, gu'za rexi'nni, näjza rexquidxaani, ä?

¹³ Badzu' Jesús diidxre lojni, räjpni:

—Guiraa reni rä' nis bisiere, siojlni stehuält. ¹⁴ Luxh nani yä nis nani gudedä, diruni jiojl, sa'csi nis nani gudedä neñ lastooni sajni si'c te bisie nani rdatis nisni te gudeedni yäl'nabajn par tejpas.

¹⁵ Dxejcti räjp gunaaga lojni:

—Dad, baniidx niska yä'ä, te na'cru jiolä, te na'cruza guibi'ä jiädlä'pä nis ree.

¹⁶ Räj̄p Jesús:

—Huij, huitejdx chääl̄u gudanäni ree.

¹⁷ Räj̄p gunaa loj Jesús:

—Ruti chälä.

Räj̄p Jesús lojni:

—Laaca guniilu, ¹⁸ sa'csi aguyu' gaiili chäällu. Luxh nani rbäznäjlu naj dini gac chäällu; guliica najlu.

¹⁹ Che biejn diajg gunaaga si'c, räj̄pni:

—Dad, rchaloä najclu te niguii ni rnii xtidx Dios.

²⁰ Retoxtagoldoonu gojnreni Dios lo dajnre, luxh la'tu rniitu guedx Jerusalén najc cadre nanab ganni Dios.

²¹ Räj̄p Jesús lojni:

—Gunaa, huililajz xtidxä, sidzuj̄n or cheni nicla lo dajnre, niclaza guedx Jerusalén ditu chagaj̄n Dad Dios.

²² La'tu raj̄ntu Dios nani ditu gumbee, nuunu raj̄nnu Dios nani rumbeenu; sa'csi yäl̄ruslaa bejn̄ lo dojl̄ siääd xcuent rexpejn̄ Israel. ²³ Niluxh sidzuj̄n or, luxh alabidzuj̄nni, che reni guliipac raj̄n Dad, reni'c nejn̄ lastooreni, lo xcäriejnreni saj̄nreni Dios. Sa'csi sa' bejn̄re rguuil Dad Dios te ganrenini. ²⁴ Dios najc te Sprit. Reni raj̄n Dios nanab ganrenini nejn̄ lastooreni, lo xcäriejnreni, guideb xtijpreni sa'csi rumbeerenini.

²⁵ Räj̄p gunaa lojni:

—Ananä siääd Mesías ni laaza Crist. Cheni jiäädni, laani susule'ni guiraliiti loonu.

²⁶ Räj̄p Jesús lojni:

—Narä ni caniä lojlu, nacä laani.

²⁷ Dxejc bidzuj̄n rexpejn̄pacni, bidxelojreni sa'csi gunii Jesús lo gunaaga, niluxh rut gunabdiidxdi xhi rla-jzni, niclaza rut gunabdiidxdi xhini'c caninäjni gunaaga.

²⁸ Dxejcti basa'n gunaaga xtie'ni, sä'tini guedxroga. Dxejcti räjpni loj rebejn:

²⁹ —Coltaa, fiitu te niguii ni gunii loä guira'ti nani abenä. ¿La et laadi dee Crist ni cabääznu jiäd, ä?

³⁰ Dxejc birii rebejn_{guejdxga}, bidzujntireni lojni.

³¹ Reni najc rexpejn_{pacni} canabduxhrenei gau Jesús, räjpreni:

—Mastr, gudajw.

³² Laani räjpni:

—Narä rapä xhi gauä nani ditu gumbee.

³³ Dxejcti räjp rexpejn_{pacni} lo sa'reni:

—¿Xhaa yu' chu abiädnä xhi gudajwni, ä?

³⁴ Räjp Jesús:

—Yälrajw xtenä najc gunä si'cni rlajz nani baxhal narä, näj guluxä xtzuunni. ³⁵ La'tu rniitu riäd_{dx} tajp bäii te guire' cose'ch. Narä rniä colguiliäs lojtu, colfisa'c loniaa, abiquijt_z regäj_l, agoj_l guire' cose'ch. ³⁶ Nani rujn dzuun rutie' cose'ch rca'ni xcuentni, luxh ni caca'ni najc par yäl_{nabaj_n} par tejpas, te tejsi guibalaznä nani gule'c binij näj nani batie' cose'ch. ³⁷ Sa'csi gulii najc diid_{dx} nani rni_i bejn, rniireni: “Tejni rbe'c binij, ste'cani rutie'ni.” ³⁸ Narä abaxhalä la'tu gutie'tu cose'ch nani ditu nibe'c; ste'ca najc nani bejn dzuun gule'cni binij, dxejc la'tu jiu'tu gutie'tu cose'ch loj xtzuunni.

³⁹ Xhidaj_l reben_n Samaria huililajz xtid_z Jesús xcuent rediid_z ni räjp gunaaga lojreni che räjpni: “Guniini loä guiralii nani abenä.” ⁴⁰ Ni'cni, che biäd reben_n gued_x Samaria lojni gunabreni loj Jesús jia'nni lajdxreni. Dxejc bia'nni ro'c tio'p dxej. ⁴¹ Dxejc xhidaj_lruren_i huililajz xtiid_zni ni guniini lojpacreni. ⁴² Dxejcti räjpreni loj gunaaga:

—Dirunu chalilajz ganaxtis xcuent diid_z ni guniilu loonu, sa'csi lagajc nuure abiejn diajgnu xtiid_zni, ni'c

San Juan 4:43 14 San Juan 4:53

nancheenu dee najcpac ni ruslaa rebejn guedxliuj loj dojl.
Laani najc Crist ni cabääznu jiääd.

Basiajc Jesús xi'n te bejn ni rujn xtzuun gubier

⁴³ Che gudejd tio'p dxej, biriini guedx Samaria, huinuuni xnezyujni nez Galilee. ⁴⁴ Sa'csi lagajc Jesús gunii, räjpni: Te bejn nani rnii xtidx Dios di reben lajdxpacni chanälajz xtiidxni. ⁴⁵ Che bidzujjni rexyuj Galilee, reben Galilee huichaglojrenini sa'csi näj laareni huijreni lanij pascw guedx Jerusalén, ro'c bahuiireni guiraa redzuun nani bejnii.

⁴⁶ Gubisacni, bidzujjni guedx Caná xten Galilee cadro bejnii bidxaa nis gujcnii bin. Dxejcti guyu' te dade' nani rujn xtzuun reii. Guedx Capernaum naga' te xi'nni cayacxhuu. ⁴⁷ Che biejn diajg dade'ga abirii Jesús Judea, abidzujjni nez Galilee, huijni lo Jesús, gunabduxhni lojni cháäni te gusiajcnii xi'nni nani naga' cuentro, ameerli guetni. ⁴⁸ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Paru ditu fii reseen, remilagwr, ditu chalilajz chuni'c nacä narä.

⁴⁹ Dade' ni rujn xtzuun reii, gunii lojni, räjpni:

—Do'o Dad, te di guet xi'nä.

⁵⁰ Räjp Jesús lojni:

—Huij. Di xi'nlu guet.

Huililajz dade'ga, sä'tini. ⁵¹ Che gubi'ni rolizjni, birii rexmosni, huichaglojni, badeedreni diidx nabajn xi'nni.

⁵² Dxejcti gunabdiidxni:

—¿Corti gusloj cayajcni?

Räjpreni lojni:

—Naii si'cti rcatej gudxej biriini xliaa.

⁵³ Dxejcti gucbee dade'ga lagajc orga ni räjp Jesús lojni: “Di xi'nlu guet.” Dxejc dade'ga näjza guiraa rebejn ni yu' rolizjni huililajzreni Jesús najc ni cabäjzreni jiääd.

⁵⁴ Dee barojp seen ni bejn Jesús cheni biriini Judea, biu'ni Galilee.

5

Bejn Betesda nani naxu'n

¹ Che gujcti recosre, guyu' te lanij xten rexpejn Israel, dxejc huij Jesús guedx Jerusalén. ² Guedx Jerusalén, gajxh ro' puert ni laa xten rexiil, yu' te guipilro nis; xtidx hebreo laani Betesda. Cuä' guipilroga caj gaii cordoor. ³ Ro'c naga' xhidajl bejn racxhuu, yu' bejn ni di fii, beñcoj, näj bejn nani bixu'n tiejxhni. Cabäjzreni guiniib nisga ⁴ sa'csi gucti-guc riääd te xangl Dios rusniib nisga. Dxejc bejn nani gun gaan chachu' lo nis ganiddoo che guiniibni, riajcnì lo xhitis yälgujdx ni rajcni. ⁵ Ro'c guyu' te beñ racxhuu nani agujc galbitzubixhujn ijz cayacxhuuni. ⁶ Cheni bahuii Jesús naga'ni, badeedzani cuent lacti xchero raxchuuni, räjpni lojni:

—¿La rlanjlu jiajclu?

⁷ —Dad —räjp beñ racxhuuga lojni—, dina gapä chu gusäl narä neñ nis cheni rniib nisre. Cheni rlazä chachu'ä lo nis, stee bejn rujn gaan narä, ganidni richu'ni lo nisga.

⁸ Räjp Jesús lojni:

—Huistie, guläs xta'lu, guzaj, huij.

⁹ Lagajc dxejc biajc bejnğa, guläsni xta'ni, gusloj gusajni. Niluxh dxejga najc dxej nani rusilajz rexpejn Israel, ¹⁰ ni'c räjp rexpejn Israel lo bejn ni biajcgä:

—Nadxej najc dxej ni rusilajz bejn. Di gacdi guulu xta'lu.

¹¹ Laani räjpni:

—Nani basiajc narä, laani naj loä: “Guläs xta'lu, gusaj.”

¹² Dxejc gunabdiidxreni lojni:

—¿Chuni'c naj lojlu “Guläs xta'lu, gusaj”?

¹³ Dxejcti beṅ racxhuu ni biajcgā dini gaan, sa'csi gunitloj Jesús, biriini ro'c laḷ ni tre' xhidajḷ bejṅ lajtga. ¹⁴ Che bidxaagni Jesús stehuält neṅ guidoro, räjp Jesús lojni:

—Ahuii, ṅaj ni abiajclu, na'c gunlu dojl stehuält, didi sajclu xhi stee ni najc cuentruru.

¹⁵ Sä'ti bejṅga, huiye'tzni loj rexpejṅ Israel laa Jesús ni basiajčni. ¹⁶ Ni'cni gusloj rexpejṅ Israel carinajlreni Jesús, rlaizreni guiga'ni te ju'trenini, sa'csi rujnni redzuunga dxej ni rusilajzreni. ¹⁷ Luxh räjp Jesús lojreni:

—Xtadā Dios ṅajli cayujnni dzuun, ni'cni nājza narā cayunā dzuun.

¹⁸ Ni'cni rlaizru rexpejṅ Israel ju'tni, xhet ganaxdi sa'csi rujnni dzuun dxej ni rusilajzreni, per nājza sa'csi räjpni Dios najc Xtadni, rniizani tebloj najcni con Dios.

Yälrnibee xten Xi'n Dios

¹⁹ Badzu' Jesús diidxre räjpni lojreni:

—Rniliä, rniliäpac lojtu. Di gacdi gun Xi'n Dios dzuun xtebni, palga dini fixgaa rujn Xtadni dzuunga, sa'csi guira'tis dzuun ni rujn Xtadni, dzuunga rujnza Xi'nni sigajc rujn Xtadni. ²⁰ Sa'csi rinälajz Dad xi'nni, ruluiini lo xi'nni guiraa redzuun nani rujnni, luxh dzunroruza suluiini lojni gunni, te guidxelojtu. ²¹ Sigajc ni rliäs Dios rebengut, rudeedni yälṅabajṅ lojreni, sigajcza sudeed xi'nni yälṅabajṅ lo renani rlaiztisni. ²² Nicla Dad di gun yälṅuxhtis, alga badeedni guiralii yälṅuxhtis gun Xi'nni, ²³ te guiraa bejṅ guiliä'p xpala'n xi'nni si'cni rliä'preni xpala'n Dad. Nani di guiliä'p xpala'n Xi'nni, dizani guiliä'p xpala'n Xtadni ni baxhaḷni biädni.

²⁴ 'Rniliä, rniliäpac lojtu, nani rucuadiajg xtidxä, ni chalilajzzani nani baxhaḷ narä, ni'c rajpni yälṅabajṅ par tejpas; niluxh dini ted lo yälṅuxhtis, alga abiriini lo

yälgujt, agudejdni lo yälñabajñ. ²⁵ Rniliä, rniliápac, sidzujñ or, luxh alabidzujñni, cheni siejn diajg rebengut xse' Xi'n Dios, luxh reni riejn diajgni diidxga sibansacreni lo rebengut. ²⁶ Si'cni rajp Dad Dios yälñabajñ lagajcsi laani, sigajcza badeedni lo Xi'nni ga'pni yälñabajñ lagajcsi laazani. ²⁷ Badeedzani lojni yälñibee te gunni yälguxhtis, sa'csi najcni Xi'n Dios ni gujc Niguii. ²⁸ Na'c rdxelojtu rediidxre, sa'csi sidzujñ or cheni guiraa reni yu' neñ baa siejn diajgreni xse'ni ²⁹ siriizareni neñ baa. Reni bejn dzunsa'c siriireni te guibansacreni loj yälñabansa'c, niluxh reni bejn dzunguijdx, siriireni te guibansacreni te tedreni lo xcälguxhtis Dios.

Nani ruluiloj yälñibee ni rajp Jesús

³⁰ Xhet rajcdi runä lagajcsi narä. Sigajc ni riejn diagä, sigajcza runä yälguxhtis. Luxh yälguxhtis ni runä laaca najcni sa'csi dina quilä gunä nani rlazätis, rguilätis gunä si'c ni rlazj Dad nani baxhañ narä. ³¹ Palga narätis rniä diidx lagajc xcuentä, xhet sajcdi diidxga. ³² Yu' stee nani rniliä diidx xcuentä, luxh nancheä diidx ni rniini xcuentä sacduxhni, guliipacni. ³³ La'tu abaxhañtu chu huij loj Juan, huinabdiidxreni lojni “chu najc bejñga”, niluxh badzu'ni diidx lojreni guniini diidx guliipac xcuent chu nacä. ³⁴ Narä dina jiuä diidx nani rnii rebejñ xcuentä luxh canisacä rediidxre te laatu lo xtojltu. ³⁵ Juan gujc si'c te bajl ni ralguij, basanijzani. Luxh la'tu huihuiituni bibalajztu lo xpianijni balsi dxej. ³⁶ Luxh narä rapä xhi ruluilojru chu nacä lo diidx ni gunii Juan; sa'csi lagajc dzuun nani baniidx Xtadä gunä, lagajc redzuun ni runä, huenliisi ruluilojreni Xtadä Dios baxhañ narä. ³⁷ Xtadä ni baxhañ narä lojtu agunilii chu nacä. Gajdpactu jiejn diajg xse'ni, gajdzatu fii lojni. ³⁸ Dizatu ga'p xtiidxni neñ lastootu, sa'csi di lajztu chalii xtiidx nani baxhañ narä. ³⁹ La'tu

rolduxhtu reguijtz xten Dios sa'csi rchalotu si'c sidxäلتو yäl**nabaj**n par tejpas, luxh lagajc reguijtzga rusule' chu narä. ⁴⁰ Naadditu jiäädту loä te ga'ptu yäl**nabaj**n par tejpas.

⁴¹ 'Narä dina quilä chu bejn guiliä'p xpala'nä nez loä. ⁴² Luxh narä anumbeäту, ananä ditu chanälajz Dios nen lastootu. ⁴³ Narä biälä xcuent Xtäädä, luxh ditu gucua**diajg** xtidxä; paru jiääd чу stee bejn xcuentcani, ni'c sii sucua**diajgtu** xtiidxni. ⁴⁴ Xho gac chalilajzту, ni rliä'ptu xpala'n lagajc sa'tu. Ditu quiil xho gac guiliä'p Gueb Dios xpala'ntu. ⁴⁵ Di naatu pet narä ni chale'cä xquejtu lo Xtäädä. ToMoisés ni chale'c xquejtu, luxh rujntu xhigab lagajc xleiini gacnäj la'tu. ⁴⁶ Paru la'tu nililajz**pactu** xtidx toMoisés, dxejc niliiza lajzту xtidxä sa'csi xcuentä bacuaa toMoisés lo reguijtz. ⁴⁷ Palga ditu chalilajz nani bacuaani lo reguijtz, ¿xho chalilajzту rediidx nani caniä lojtu, ä?

6

*Bayaan Jesús gaii mi*l niguii

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Che gulujx gujc recosre, dxejc sää Jesús stelaad nezro' nisdoo xten Galilee, nani rniizareni nisdoo xten Tiberias. ² Sanajl xhidajl bejnни sa'csi rhuiireni remilagwr ni rujnni lo reben**racxhuu**. ³ Dxejcti huä'p Jesús yejc te dajn, ro'c gurenäjni rexpejn**pacni**. ⁴ Niluxh ameer gac lanij pascw xten rexpejn Israel, cheni rudeedreni xquixhtios lo Dios xcuent dxej ni biriireni Egipto. ⁵ Cheni guläs Jesús lojni, bahuiini siääd xhidalduxh bejn, siäädreni nez lojni, dxejcti räjpni loj Felipe:

—¿Caro guisiinu yätxtiil te gau rebejnre?

⁶ Dxejc räjpzani si'c te don xhi xhigab gun Felipe, luxh laani anajnni xho gunni. ⁷ Räjp Felipe lojni:

—Di tio'p gayuu beex yätxtiil gal te gaureni tlagaj.

⁸ Tej rexpejn_upacni ni laa Andrés, bejtz Simón Pedr, räjp lojni:

⁹ —Ree suga' te biuux ca' gatii yätxtiil con tio'p bäjł, ¿xhixh sajl ni'c gau reben_u xhidajłre?

¹⁰ Dxejcti räjp Jesús:

—Coljejtz loj rebejn_ure cuereni.

Yuduxh guixa' ro'c. Dxejcti gurej reniguii. Si'cti gatii mił najc reniguii. ¹¹ Dxejcti cua' Jesús yätxtiilga, badeedni xquixtios lo Dios, gudisni yätxtiilga lo rexpejn_upacni. Dxejcti rexpejn_upacni gudisrenini loj rebejn_u nani sobga'. Sigajcza gudisreni rebäjł si'ctisni rlajzreni gaureni. ¹² Che gulujx gudajwreni, gudxaj xque'reni, dxejcti räjp Jesús loj rexpejn_upacni:

—Colgutie' guiraa reyätxtilbiujy nani bia'n te xhet nitdi.

¹³ Batie'tireni reyätxtilbiujy, guläsreni tzubitio'p dxijm_u yätxtilbiujy nani bia'n lo gatii yätxtiilga nani gula' guda-jwreni. ¹⁴ Che bahuii rebejn_uga reseem, remilagwr nani bejn Jesús, dxejc räjpreni:

—Guluiipacni, laa dee ni najc niguii ni rnii xtidx Dios nani cabääznu jiääd lo guedxliuj.

¹⁵ Sas che gucbee Jesús cayujnreni xhigab jiädnaazrenini te niujnreni gacni reii te guinibeeni lojreni, biriini ro'c, xtebni gubisacni nen_u dajn.

Gusaj Jesús lo nisdoo

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Che gojl guxhij_u, bidzuj_u rexpejn_upacni lo nisdoo.

¹⁷ Biu'reni nen_u te barcw te tedreni lo nisdoo nez guedx Capernaum. Abicäjy lo yuj niluxh gajd Jesús guibi' lojreni te chääni. ¹⁸ Gusloj cayäjs nisdoo xcuent te beduxh nani cabi'. ¹⁹ Ni'cni che gusajreni si'cti gatii o xho'p kilómetro, bahuiireni siäddzungajxh Jesús lo barcw, lo

nisdoo siädsajni. Bidxebduxhreni. ²⁰ Luxh laani räjpni lojreni:

—Naräni. Na'c guidxejbtu.

²¹ Dxejcru cuäjbreni biu'ni neñ barcw. Dxejcti bidzuj-gajczeni stelaad lo yuj cadro sääreni.

Caguiil rebejn Jesús

²² Che bara yääl, rebejn nani bia'n stelaad ro' nisdoo, bahuiireni asanä rexpejnpacni barcwbáz nani suga' ro'c, niluxh di Jesús nij, xtebsireni sääreni. ²³ Luxh bidzuj-gajc sgaii barcw nani birii guedx Tiberias, te lajt ni tre' gajxh cadro gudajwreni yätxtiil che gulujx badeed Jesús xquixtios lo Dad. ²⁴ Che bahuii rebejn ruti Jesús ro'c, niclaza rexpejnpi, biu'reni neñ rebarcw, sääreni guedx Capernaum satiilreni Jesús.

Jesús najc yätxtiil xten yälñabajn

²⁵ Che bidxälreni Jesús stelaad ro' nisdoo, räjpreni lojni:

—Mastr, ¿guc bidzujñlu ree?

²⁶ Badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—Rniliá, rniliápac lojtu, caguiiltu narä sa'csi guda-jwtu, gudxaj xque'tu, et sa'csi bahuiiditu remilagwr nani benä. ²⁷ Na'c guntu dzuun ganax par yälrajw nani rnitloj. Colyejn dzuun par yälrajw nani di nitloj, ni runiidx yälñabajn par tejpas. Yälrajwre suniidx Xi'n Niguui, sa'csi loj rebejn baluii Xtadni, Diospac, laani najc Xi'npacni.

²⁸ Dxejcti räjpreni:

—¿Xhini'c jiennu te gac jienpacnu dzuun ni rlanj Dios?

²⁹ Räjp Jesús lojreni:

—Dee najc ni rlanj Dios guntu: chalilajztu xtidx narä, nani baxhañni.

³⁰ Räjpreni lojni:

—¿Xhi seen gunlu te guihuiinu xcälñnibeelu te cholilajznu xtiidxlu? ¿Xhi dzuun rujñlu? ³¹ Retoxtdanu

gudajwreni yätxtiil ni laa mana loj reyubijdz si'cni caj loj reguijtz: “Badeedni yätxtiil ni biajb xhaguibaa guda-jwreni.”

³² Räjpa Jesús:

—Rniliá, rniliápac lojtu, xhet toMoisésdi ni badeed yätxtiil ni biajb xhaguibaa. Xtaďa ni suniidx yätxtiil nani siáďpac xhaguibaa. ³³ Sa'csi yätxtiil xten Dios najc bejn ni siáď xhaguibaa, niluxh laani rudeedni yálnabajn par tejpas loj rebejn guedxliuj.

³⁴ Räjpreni:

—Dad, baniidx yätxtiilga loonu.

³⁵ Dxejcti räjpa Jesús lojreni:

—Narä nacä yätxtiil xten yálnabajn nani riäjł jiáď; chutis ni jiáď loä diruni guiliaan, niluxh chutis ni rililajz xtidxä diruni jiojł par tejpas. ³⁶ Aguniä lojtu, la'tu ditu chalilajz, luxh abahuiitu loä. ³⁷ Guiraa renani abaniidx Xtaďa loä, siáďni loä, niluxh chutis ni jiáď loä dina cuälazäni. ³⁸ Sa'csi narä siälä xhaguibaali te gunä si'c ni rlajz Xtaďa, xhet si'cđi ni rlazädi. ³⁹ Dee najc ni rlajz Xtaďa nani baxhał narä: na'c nit nicla tej renani baniidxni loä, te guspaṅsacä guiragajcreni che gał dxej lult ni riäjł jiáď. ⁴⁰ Scree rlajz nani baxhał narä: guiraa renani fii lo Xi'n Dios, naj chalilajzreni xtiidxni, xca'reni yálnabajn par tejpas niluxh narä suspaṅsacäreni che gał dxej lult ni riäjł jiáď.

⁴¹ Rediidxre bejn gusloj casiejy rexpejn Israel xcuent Jesús sa'csi räjpreni: “Narä nacä yätxtiil ni biäjł xhaguibaa.”

⁴² Dxejcti räjpreni:

—¿La et Jesúsdi, xi'n José dee, ä? Nuure numbeenu xtaďni, xnanni, ¿xhoxh rniini xhaguibaa biäjłni?

⁴³ Dxejcti räjpa Jesús lojreni:

—Na'c rusieinäj sa'tu. ⁴⁴ Rut rajcđi riáď loä palga di Xtaďa ni baxhał narä jiáďnani loä, te guspaṅsacäni che gał

dxej lult ni riäjł jïääd. ⁴⁵ Loj reguijtz ni bacuaa redade' ni gunii xtidx Dios caj scree: "Suliii Dios guiraareni." Ni'cni guiraa reni rucua diajg xtidx Xtaďä, reni rsieed lojni, reni'c ni jïääd loä.

⁴⁶ 'Dinä guiniä yu' chu abahuii lo Dios; tejtis ni abahuii lojni: nani baxhal Dios, ni'ctis abahuii lojni. ⁴⁷ Rniliä lojtu che rniä: nani chalilajz xtidxä, ni'c rajp yäl nabajñ par tejpas. ⁴⁸ Narä nacä yätxtiil nani rudeed yäl nabajñ. ⁴⁹ Retoxtadtu gudajw mana ni bastejb Dios lo reyubijdz, dxejcti gujtzareni. ⁵⁰ Dee najc yätxtiil ni siääd xhaguibaa, te chutis ni gau yätxtiilga dini guet. ⁵¹ Narä nacä yätxtiilbajñ ni siääd xhaguibaa. Palga yu' chu gau yätxtiilre, sibajñni par tejpas. Yätxtiil nani runidxä narä te xca' reben guedxliuj yäl nabajñ najc lagajc bältiexhä.

⁵² Dxejcti gusloj casiey rexpejñ Israel räjpreni:

—¿Xho gac guniidx dee bältiejxhni guidaunu, ä?

⁵³ Räjp Jesús:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, palga ditu gau bältiejxh Xi'n Dios ni gujc Niguii, palga dizatu yä xtiejñni, digacdi ga'ptu yäl nabajñ. ⁵⁴ Nani gau bältiexhä, nani yäza xtienä, ni'c rajp yäl nabajñ par tejpas, niluxh suspansacäni che gal redxej lult. ⁵⁵ Sa'csi bältiexhä najc te yäl räusa'cpac, xtienä najcza te yäl räsa'cpac. ⁵⁶ Nani gau bältiexhä, nani yäza xtienä, ni'c yu'pac con narä, luxh narä yu'äza con laani. ⁵⁷ Xtaďä ni baxhal narä rajp yäl nabajñ par tejpas. Narä nabanä xcuent laani. Sigajcza nani rajw narä, sibajñzani xcuent narä. ⁵⁸ Dee najc yätxtiil nani biääd xhaguibaali; dini gac si'c mana ni gudajw xtadtu dxejc empac gujtreni, sa'csi nani gau yätxtiilre sibajñni par tejpas.

⁵⁹ Recosre baluii Jesús neñ te guidobäz lał ni guyu'ni guedx Capernaum.

Diidx xten yäl nabajñ par tejpas

⁶⁰ Che biejn diajgreni si'c, xhidajl rexpejn_{pacni} räjp:
—Naganduxh najc rextiidxni. ¿Chu laa nani gac cuadi-
ajgni?

⁶¹ Dxejcti gucbee Jesús cagusiejyreni xcuent rediidxga,
dxejc gunabdiidxni räjpni:

—¿La rusieed rediidxre la'tu, ä? ⁶² ¿Xhicha guntu paru
fiitu chä'p Xi'n Dios ni gujc Niguui cadro guyu'ni galoo?
⁶³ Sprit xten Dios najc ni rudeed yäl_{nabajn}; bältiejxhni
xhet rujndini gaan. Rediidx nani guniä lojtu najc didxlii
xcuent recos xten Sprit, luxh rediidxga rudeed yäl_{nabajn}
par tejpas. ⁶⁴ Luxh lałtis yu' lojtu reni di chalilajz.

Sa'csi Jesús nancheeni galooli chu reni'c di chalilajz,
anajnzani chuni'c guto'ni, guteedni laani ladz_{naa} reben
dojl. ⁶⁵ Dxejcti räjpni:

—Ni'cni rniä lojtu, nicla tej rut sajcdi jiääd loä palga di
Xtadä jiäd_{näni} loä.

⁶⁶ Lagajc dxejc gusloj cabicaj xhidajl rebejn ni agujc
xchej gusanäj Jesús, dirureni nisianäj Jesús. ⁶⁷ Dxejcti räjp
Jesús loj guidzubitio'p rexpejn_{pacni}:

—¿La nägajcza la'tu rlajztu jiitu, ä?

⁶⁸ Badzu' Simón Pedr diidxre, räjpni:

—Dad, ¿chuloj chonnu? Luj rajplu diidx ni rudeed
yäl_{nabajn} par tejpas. ⁶⁹ Nuure abiolilaaznu, anajnnu
najclu Crist Xi'n Dios nani nabajn.

⁷⁰ Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—¿La et lagajc narädi guleä guitzubitio'ptu? Luxh tejtu
najc ben_{dxab}.

⁷¹ Diidxga guniini xcuent Judas Iscariote, xi'n Simón,
sa'csi Judas najc ni guto'ni mase nadxaagni lo guitzubi-
tio'p rexpejn_{pac} Jesús.

7

Di rebejtz Jesús chalilajz

¹ Che gujcti recosre, cansaj Jesús nez reyuj xten Galilee, di rlajzni jia'nni nez reguedx Judea sa'csi rlajz reben ro'c ju'tni. ² Luxh ameer gal lanij xten cose'ch xten guidoguijd, te relanij xten rexpejn Israel. ³ Ni'c räjp rebejtz Jesús lojni:

—Na'c jia'nlu ree. Huij Judea te näjza rexpejn paclu fii redzunro nani rujnlu. ⁴ Sa'csi rut rujndi xtzuunni xhiga'tz palga rlajzni gacbee bejn xhi dzuun rujnni, te gumbee bejn. Palga rujn paclu redzuunre, baluiini lo guiraa reben guedxliuj.

⁵ Guniireni si'c lojni sa'csi nicla rebejtzni di chalilajz xtiidxni. ⁶ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Gajd xhorä guidzujn, niluxh par la'tu xhitis or najc hueen. ⁷ Di gacdi guidxe'ch reben guedxliuj lojtu, luxh rdxe'chreni loä sa'csi narä rniliä xcuentreni: dzunguijdx najc xtzuunreni. ⁸ La'tu colchäj lanij; narä dina cha'a lanijga sa'csi gajd xhorä gal.

⁹ Che gulujx guniini si'c lojreni bia'ntini nez Galilee.

Huij Jesús lanij xten retabernaculos

¹⁰ Dxejcti che asää rebejtzni lanij, dxejc näjza laani sääni lanij, luxh dini nusäbdiidx, si'c xhiga'tz sääni. ¹¹ Dxejcti caguiil rexpejn Israelni lo lanijga, räjpreni:

—¿Concha niguiiga?

¹² Lo rebejn xhidaalga yu' xhidajl bejn ni cagusieyreni xcuentni. Yu'reni räjp: “Hueen najcni”, per sgaiireni räjp: “Dini gac hueen. Cagusgueeni rebenguejdx.”

¹³ Nicla tejreni xhet casäbdiidxdireni xhini'c caniireni. Direni guinii dip sa'csi rdxejbreni rexpejn Israel nani rnibee.

¹⁴ Agurojl lanij, che biu' Jesús nen guidoro. Dxejcti gusloj caguluiini. ¹⁵ Dxejcti rdxejoj rexpejn Israel nani rnibee, räjpreni:

—¿Xho najn dee guiraloj, niluxh dini nisieed xleii toMoisés?

¹⁶Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—Yälrluui nani caluiyā et xtenādini, xten nani baxhaļ narāni. ¹⁷Palga yu' chu rlajz gun nani rlajz Dios, sacbeeni la xten Dios najc reyälrluui xtenā, o la lagajcsi narā rbāā diidx ni caguluiā. ¹⁸Nani rusule'ni diidx nani lagajc laani rbāāni, ni'c rniini diidxga te guiliä'p rebejn xpala'nni, luxh nani rguuil chā'p xpala'n nani baxhaļni, ni'c ni rniididxlii, xheti yälrusguee neņ lastooni. ¹⁹¿La di toMoises nuniidx leii lojtu, ä? Niluxh nicla tejtu di gusoob xtidx leiiiga. ¿Xhicuent rlajztu ju'ttu narā, pes?

²⁰Badzu' rebeņ xhidajlga diidxre, räjpreni:

—¿Xpřit beņdxab yu' lastoolu! ¿Chuni'c rlajz ju'tlu?

²¹Badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpni:

—Tejtis dzuun benā con xcälrnibeā, dxejc guiraatu cadxelojtu sa'csi benāni dxej ni rusilajztu. ²²Ni'cni baniidx toMoisés lojtu yälru'tu bee, luxh etlaadini guläx-tiejnini, agac guläx-tiej retoxtagoldootuni. La'tu rusältu bee rebiiux mase najcni dxej nani rusilajztu. ²³Mbaj pes, palga rajc rusältu bee bejn te dxej nani rusilajztu didi nit xleii Moisés, ¿xhicuent rdxe'chtu loā sa'csi basiacāpac te bejn te dxej nani rusilajztu, ä? ²⁴Na'c rujntu yälguhxhtis si'ctis ni rlajztu. Coļejn yälguhxhtis con yälguhxhtis xten Dios.

Rusule' Jesús casiädni

²⁵Dxejcti gusloj gaii bejn Jerusalén cayujn yälgunabdi-idx, räjpreni:

—¿La etlaadi dee ni caguuilreni te ju'trenini, ä? ²⁶Ani asuga', caniini nez loj guiraa rebenguejdx, niluxh rut rudxoјndini. ¿Xhaa ahuililajz reguxhtis, regubier laani najcpacni Crist, ä? ²⁷Niluxh nuure nadoncheenu caro

siääd niguiire, niluxh che jiääd Crist, rut gacbeedi caro siäädni.

²⁸ Caguluii Jesús nen guidoo che biejn diajgni rediidxre, dxejc dipduxh guniini, räjpni:

—La'tu numbeetu narä, najntu caro siälä; luxh dina niälä lagajcsi narä; nani baxhal narä guliipac nabajjni, luxh la'tu ditu gumbeeni. ²⁹ Luxh narä numbeäni, sa'csi lojni biriä, laani baxhalzani narä.

³⁰ Dxejc rlanjreni niniaazrenini, niluxh rut gunaazdini, sa'csi gajd xhorni gal. ³¹ Xhidajl bejn lo reben xhidajlga huililajz xtiidxni, dxejcti räjpreni:

—Cheni jiääd Crist, ¿xhixh sujnruni milagwr loj nani rujn dee, ä?

Ruxhal refarisee guixhajg guiniaaz Jesús te jiäuni

³² Che biejn diajg refarisee xhi canii rebejn xcuent Jesús, laareni näjza rebixhojz nani rnibee lo rebixhojz baxhalreni guixhajg te guiniaazreni Jesús te jiäuuni. ³³ Sas räjp Jesús lojreni:

—Bale'si dxej su'ä lojtu, dxejcti guibi'ä loj nani baxhal narä. ³⁴ Siguiiltu narä, niluxh ditu guidxäl narä, sa'csi cadro cha'ä digacdi jiäädту.

³⁵ Ni'c gunii rexpejn Israel lo sa'reni; räjpreni:

—¿Cacharo chääni ni'c di gacdi guidxälununi? ¿Xhaa sijni loj rexpejn Israel nani nare'ch nez lajdx regriegos te guluini regriegos? ³⁶ ¿Xhi säloj diidxre nani guniini loonu: “Siguiiltu narä, niluxh ditu guidxäl narä, sa'csi cadro cha'ä di gacdi jiäädту”?

Regueu nisnabajn

³⁷ Lult dxe lanij, ni najc dxero, gusulii Jesús dipduxh guniini, räjpni:

—Palga yu' chu cayojl, sujiäädni loä te yäni. ³⁸ Nani chalilajz xtidxä si'cni caj lo rexquijtz Dios neñ lastoolini siliejn nisnabajn.

³⁹ Rediidxre guniini xcuent Sprit Dxan nani churu jädläjz neñ lastoo reni rililajz xtiidxni, sa'csi gajd Sprit Dxan jääd, sa'csi gajd Jesús guibañsac lo rebengut.

Gucgala' rebejn

⁴⁰ Lo rebeñ xhidajlga yu' reni biejn diajgreni rediidxga, dxejc räjpreni:

—Guliipacni, dade're najc laapac ni siääd, si'c ni rnii xtidx Dios.

⁴¹ Yu'zareni räjp:

—Dade're najc Crist ni cabäznu.

Yu'za sgaii ni räjp:

—Gurniälojtu jääd Crist nez Galilee. ⁴² Ni loj rexquijtz Dios caj riäjlpac gac Crist te rexagdoo torei David, jäädzani guedx Belén, lagajc guejdx cadro siääd torei David.

⁴³ Dxejcti gucgala' rebejn xcuent Jesús. ⁴⁴ Yu'reni rlanj chääni pres luxh rut biajxdi gunaazni.

Di reguxhtis chalilajz biääd Crist

⁴⁵ Gubi' reguixhajg xten guidoo loj rebixhojzro näjza refarisee. Dxejcti gunabdiidxreni loj reguixhajg, räjpreni:

—¿Xhicuent ditu niädnäni?

⁴⁶ Badzu' reguixhajg diidxre, räjpreni:

—¡Gajdpac te bejn guinii si'cni rnii bejnnga!

⁴⁷ Dxejc räjp refarisee:

—¿La näj la'tu abasgueeni, ä? ⁴⁸ ¿Xhixh loj regubier o loj refarisee yu' chu tej ni ahuililajz xtiidxni, ä? ⁴⁹ Rebeñ xhidajlre ni di gan xleii toMoisés, reni'c agunijtpac.

⁵⁰ Nicodem, nani huij lojni te guxhijn, najc te refarisee. Laani räjpni lojreni:

⁵¹ —Lo xleiinu caj: digacdi guntu yälguxhtis te bejn palga gajdту gucuadiagxгаа xtiidxni, te don xhi bejnни.

⁵² Badzu'reni diidxre räjpreni lojni:

—¿La näjza luj siäädлу Galilee, ä? Biłsa'c xhi caj lo xquijtz Dios, suhuiilu nicla tej niguii nani rnii xtidx Dios di jiääd nez Galilee.

Gunaa nani biga' carälguijxh con te niguii

⁵³ Dxejc cade tejreni sii rolizreni.

8

¹ Dxejcti huij Jesús nez dan Oliib. ² Rsilru gubi'ni, bui'ni nen guidoo. Luxh sanuutis siääd guiraa rebenguejdx lojni. Dxejc ro'c gurejni, gusloj caguluiinireni. ³ Dxejcti biääd refarisee näjza reben najn, biädnäreni te gunaa nani biga' carälguijxh con te niguii. Basujrenini galäii reni suga' ro'c. ⁴ Räjpreni loj Jesús:

—Mastr, gunaare biganäj te niguii carälguijxhreni, niluxh yu' chäälни. ⁵ Loj leii xten Moisés caj guicuaanu guij yejc sa' gunaaga te guetni. Luj ¿xhicha naalu?

⁶ Si'c räjpreni lojni te gaxäjsi gunijtni te diidx te gac cue'creni xquejni. Niluxh Jesús basajbtisni lojni lo yuj, gusloj cagucuaani lo yuj con bicueñaani. ⁷ Dxejc sanuutisreni canabdiidxreni, huisutini, räjpni:

—Nani yu' lojtu ni xhettipac xtojlни, ni'c ganiddoo sugucuaani guij yejc gunaare.

⁸ Basabsac lojni lo yuj sanuutis cagucuaani con bicueñaani lo yuj. ⁹ Luxh laareni che biejn diajgreni diidxгаа, sa'csi yu' xtojlreni, gusloj biriireni tebgajreni, ganid ni najc bengolru, dxejcti ni najc huinru. Dxejcti bianxteb Jesús näjza gunaa ni suga' galäiireni. ¹⁰ Dxejc gusulii Jesús, luxh sa'csi rutru lojdi bahuiini, xtebtis gunaaga, räjpni lojni:

—Gunaa, ¿con reni cabe'c xquejlu? ¿La rut bacuaquijdiru luj, ä?

¹¹ Räj̄p Gunaaga:

—Nicla tejreni, Dad.

Dxejcti räj̄p Jesús lojni:

—Niclaza narä dina gucuaquiäru luj. Huij, na'cru gunlu dojl̄.

Jesús najc bianij xten guedxliuj

¹² Gunii Jesús lo rebejn̄ stehuält, räj̄pni lojreni:

—Narä nacä bianij xten guedxliuj; nani jiädnajl̄ narä dini sa lo yäl̄nacäȳ, sica'ni bianij ni rudeedpac yäl̄nabaj̄n̄.

¹³ Dxejcti räj̄p refarisee lojni:

—Luj caniilu diidx lagajcsi xcuentlu. Xhet sajcdi sa' diidxga.

¹⁴ Badzu' Jesús diidxre, räj̄pni lojreni:

—Masque lagajc narä rniä diidx xcuentä, sajc xtidxä, guliipacni, sa'csi ananä caro siälä, ananäza caro cha'ä. Niluxh la'tu ditu gan caro siälä, niclaza caro cha'ä. ¹⁵ La'tu rujntu yäl̄guxhtis si'c najctis rexhigab xten bejn̄ guedxliuj. Narä rut lojdi runä yäl̄guxhtis. ¹⁶ Palga gunä yäl̄guxhtis, yäl̄guxhtis xtenä laaca najcni, sa'csi et xtebädi runä yäl̄guxhtis, sa'csi narä näj Xtadä ni baxhaḷ narä riennuni. ¹⁷ Luxh lo xleiitu caj diidxre: “Che rnii tio'p bejn̄ tejsi diidx, didxliini, coḷchalilajzni.” ¹⁸ Narä rniliápac diidx lagajc xcuentä, dxejcti Xtadä nani baxhaḷ narä rniliizani diidx xcuentä.

¹⁹ Räj̄preni loj Jesús:

—¿Caro yu' xtadlu?

Räj̄p Jesús lojreni:

—Ditu gumbee nicla narä, niclaza Xtadä; paru niem-beetu narä, niembeezatu Xtadä.

²⁰ Rediidxre gunii Jesús cadre re' gojn, la_l ni caguluiini ne_n guidoro niluxh rut gunaazdini sa'csi gajd xhorni guidzuj_n.

Cadro cha'ä, la'tu digacdi jiääd_{tu}

²¹ Gunisac Jesús lojreni, räjpni:

—Narä sia'ä, luxh la'tu siguiiltu narä, niluxh loj xtojltu sejt_{tu}. Cadre cha'ä di gacdi jiääd_{tu}.

²² Räjp rexpej_n Israel loj resa'reni:

—¿Xhaa sugu'tni lagajc laani, ni'cni najni di gacdi chonnu cadre chääni?

²³ Räjp Jesús lojreni:

—La'tu najctu be_n lo yuj. Narä nacä be_n ni siääd jiaa. La'tu najctu be_n guedxliujre. Luxh narä dina gacätis be_n guedxliujre. ²⁴ Ni'cni guniä lojtu, sejt_{tu} lo xtojltu sa'csi palga ditu chalilajz nacä chu nacä, sejt_{tu} lo xtojltu.

²⁵ Dxejcti räjpreni lojni:

—¿Chuxh najclu?

Dxejcti badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpni:

—¿Xhini'c guniä lojtu galooli? ²⁶ Xhidajl diidx rlazä guiniä, xhidajlza yäl_guxhtis rlazä gunä xcuenttu sa'csi ditu chalilajz, per nani baxha_l narä najc be_n guliipac; nani biejn diagä guniini, rediidxga rniä loj rebe_n guedxliuj.

²⁷ Luxh laareni direni niacbee la xcuent Dad Dios ni caniini. ²⁸ Ni'cni räjp Jesús lojreni:

—Cheni guiliästu Xi'n Niguii jiaa, dxejc sacbeetu laa narä ni baxha_lni, luxh xhetliidi runä lagajcsi xcuentä. Si'cni baluii Dad narä, si'ctis rniä. ²⁹ Nani baxha_l narä suganäjni narä. Gajd Dad gusanxteb narä, sa'csi runätis ganax redzuun nani rchag_lajzni.

³⁰ La_l ni caniini si'c, xhidajlreni huililajz xtiidxni.

Rexi'n Dios con remos xten dojl

³¹ Dxejcti räjp Jesús lo rexpej_n Israel nani huililajzga:

—Palga la'tu sutijptu, guzoobtu xtidxä, dxejc guliipac najctu xpenä. ³² Sumbeezatu nani najc didxguli, niluxh didx guliiga suslaa la'tu lo xtojltu.

³³ Räjpreni lojni:

—Rexagdoo toAbraham najcnu, rut chu lojdi gudo'nu si'c mos. ¿Xho mood naalu “siliaatu”?

³⁴ Räj Jesús:

—Riniliá, rniliápac lojtu, chutis ni rujn dojl najc mos xten dojl. ³⁵ Nani najc mos, dini jia'n rolijz xlamni guideb guibajñni, niluxh nani najc xi'n lamga, ni'c sii sia'n rolijz xtadni guideb guibajñni. ³⁶ Ni'cni, palga ruslaa xi'nmi la'tu lo dojl, dxejcsii apac gulaatu. ³⁷ Ananá najctu xagdoo toAbraham, luxh la'tu rlanjtu ju'ttu narä sa'csi di xtidxä jiu' lo xcäriejntu. ³⁸ Narä rniä nani abahuiä con Xtaďä; luxh la'tu rujntu nani biejnza diajgtu lo xtadtu.

³⁹ Badzu'reni diidxre, räjpreni lojni:

—Xtadnu najc toAbraham.

Dxejc räj Jesús lojreni:

—Palga la'tu najcpactu xi'n toAbraham, sujntu sa' dzuun ni bejn toAbraham. ⁴⁰ Luxh naj rlanjtu ju'ttu narä, sa'csi rniliä rediidx nani balui Dios loä. ¿Di toAbraham niujn si'c! ⁴¹ La'tu rujntu xtzuun xtadtu.

Dxejc räjpreni lojni:

—Nuure dinu gac xi'n chälbejnđi; nuure tejtis xtadnu yu', laani najc Dios.

⁴² Dxejcti räj Jesús:

—Paru guliini najc xtadtu Dios, ninälajztu narä sa'csi loj Dios biriä siälä ree. Xhet lagajcsi xcuentä siäläđi; Dios baxhal narä. ⁴³ ¿Xhicuent ditu gacbee rediidx ni rniä lojtu? Sa'csi di rlanjtu gucuadiajgtu rextidxä. ⁴⁴ Xtadtu najc beñdxab. La'tu najctu xi'nmi, rlanjtu guntu nani rlanjtisni guntu. Xtadtu galooli najcni te ni rugu't, dini suu xlaad didxlii, sa'csi xheti didxlii neñ lastooni. Che

rniini didx-xhii, si'c rniini sa'csi si'cpac najcni, sa'csi najcni be_n didx-xhii, najczani xtad didx-xhii. ⁴⁵ Niluxh narä rniä didxlii, ni'c ditu chalilajz xtidxä. ⁴⁶ ¿Chu tejt_u saj_c guluii te dojl_i ni benä? Narä rniä didxlii. ¿Xhicuent ditu chalilajz xtidxä, ä? ⁴⁷ Nani najc xpejn_n Dios, ni'c rucuaiajg xtidx Dios. Sa'csi la'tu ditu gac xpejn_n Dios, ni'cni ditu gucuadiajg xtidxä.

Ansde to Abraham, agac nabajn_n Crist

⁴⁸ Dxejcti badzu' rexpejn_n Israel diidxre, räjpreni lojni:

—Laaca rniinu luj najclu te bejn_n ni siääd Samaria, be_ndxab yu' lastoolu.

⁴⁹ Räjp Jesús lojreni:

—Xhet be_ndxabdi yu' lastoä. Nani runätis rliä'pä xpala'n Xtadä, luxh la'tu alga rbälaztu narä. ⁵⁰ Luxh narä dina quilä chu guiliä'p xpala'nä, yu' chu rguuil guiliä'p bejn_n xpala'nä, niluxh laani rujnni yalguxhtis. ⁵¹ Rniliä'pac lojtu, nani riu, nani rusoob xtidxä, dipacni guet.

⁵² Dxejcti räjp rexpejn_n Israel lojni:

—Naj agucebeepacnu yu' be_ndxab lastoolu. ToAbraham näjza reniguii nani gunii xtidx Dios, guiraareni agujt. Luxh luj rniilu: “Nani riu, nani ruzoob xtidxä, dipacni guet.” ⁵³ ¿Xhixh sajcrulu lo toxtadnu Abraham, ä? Ni laani gujtni, gujtza reniguii ni gunii xtidx Dios. ¿Chuxh rchalolu najclu?

⁵⁴ Badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—Palga lagajc narä rliä'pä xpala'nä, xhet sajcdi xpala'nä. Per nani rliä'p xpala'nä najc Xtadä, lagajcza Xtadä ni rniitu najc Xtio_{st}u. ⁵⁵ Niluxh la'tu ditu gumbeeni. Narä numbeäni. Paru guiniä dina gumbeäni, sacä te be_n didx-xhii si'c najctu la'tu. Niluxh dee, numbeäpacni, luxh

riuä ni rniini, rusobä xtiidxni. ⁵⁶ ToAbraham toxtad-goldootu, bibalajzni sa'csi nuhuiini dxej nani jiälä, niluxh bahuiinini dxej bibalazduxhni.

⁵⁷ Dxejcti räjp rexpejn Israel lojni:

—Nicla gajdlu chu tiubitzuu ijz, ¿xho naalu abahuiilu lo toAbraham?

⁵⁸ Räjp Jesús lojreni:

—Rniliápac lojtu, che gajdli guibajn toAbraham, agac nabanä narä.

⁵⁹ Dxejcti cua'reni guij te nucuaareni yejc Jesús, per di Jesús niga', biriini nen guidoro, gudejdni galäiireni. Sä'tini.

9

Basiajc Jesús te bejn ni natiä'p balojni che gojllini

¹ Che cadejd Jesús te lajt, bahuiini sobga' te bejn ni che gojlli bejn_{ga} agajc natiä'p balojni. ² Dxejc gunabdiidx rexpejnpacni lojni, räjpreni:

—Mastr, ¿chuni'c bejn dojl, la bejn_{re} o la xcuzajnni, ni'c natiä'p balojni che gojl_{ni}, ä?

³ Räjp Jesús:

—Nicla laani, niclaza xcuzajnni di niujn dojl. Si'c gojl_{ni} te xcuent ni sajc bejn_{re} suhuii bejn xho najc xtzuum Dios.

⁴ Nanab gunä xtzuum nani baxha_l narä naj ni najc rdxee, sa'csi cheni guidzuj_n guxhij_n rut gacdi gun dzuun. ⁵ La_lni yu'ä lo rebejn guedxliuj, nacä xpianij guedxliuj.

⁶ Che gulujx guniini si'c, batiobxhejn_{ni} lo yuj, bejn_{ni} baj_n con xhejn_{ni}, gudääbnini con bicueñaani lo rebaloj lotiä'p_{ga}. ⁷ Dxejcti räjp_{ni}:

—Huij, huitiib lojlu nen nis ni laa Siloé. Laj nisga sälojza “baxha_lni”.

Dxejcti huijni. Huitiibni lojni. Che gubi'ni, aruhuiini.
⁸ Dxejcti rexpisiñ lotiä'pga, näj renani galoo bahuiireni natiä'p lojni, räjpreni:

—¿La et laadi dee ni rbej te rutie'ni gojn, ä?

⁹ Yu'reni räjp:

—Laanini.

Yu'zareni räjp:

—Et laadini, rujnsi lojni si'c.

Laani räjpni:

—Laa naräni.

¹⁰ Räjpreni lojni:

—¿Xho mood arienᵛ balojlu?

¹¹ Dxejcti räjp dade'ga nani gujc lotiä'p:

—Dade' ni laa Jesús bejn bajñ, gudääbnini baloä, dxejcti najni: “Huitiib lojlu nenᵛ te nis ni laa Siloé”, dxejcti che huitibä loä, lagajc dxejc bienᵛ loä.

¹² Dxejcti räjpreni lojni:

—¿Con dade'ga naj?

Räjpti bejnga:

—Dina ganä.

Rebenᵛ farisee bejn yälᵛgunabdiidx lo dad lotiä'p nani biajc lojni

¹³ Huinäreni nani gujc lotiä'pga nez loj refarisee.

¹⁴ Luxh sa'csi najcni dxej ni rusilajzreni che bejn Jesús bajñ ni gudääbni loj lotiä'pga te biajc balojni, ¹⁵ gunabdiidxsac refarisee loj dade' nani biajc balojni, xho mood arienᵛ balojni naj.

Laani räjpni lojreni:

—Bajñ gudääbni loä, dxejc gudibä loä, naj aruhuiä.

¹⁶ Dxejc yu' refarisee ni räjp:

—Di dade' ni bejn dee gac xpejnᵛ Dios, sa'csi dini jiu dxej ni rusilajz xpejnᵛ Israel.

Yu'zareni räjp:

—¿Xho gac gunni sa' remilagwrga paru najcni beṅ dojl? Ni'cni gula' sa'reni, gujcreni tio'p gala'. ¹⁷ Dxejcti gunabdidxsacreni lo ni gujc lotiä'p:

—Luj a', ¿xhi rniilu xcuent nani basiajc balojlu?

Dxejc räjp dade'ga:

—Narä rniä najcni te beṅ nani rnii xtidx Dios.

¹⁸ Luxh rexpejṅ Israel naaddireni chalii lajzreni gujcpacni te lotiä'p ni abieṅ balojni, dxejcti gurejdxreni xcuzajṅ dade' ni gujc lotiä'pga. ¹⁹ Dxejcti gunabdiidxreni lojreni, räjpreni:

—¿Laa xi'ntu dee nani najtu cheni gojllini natiä'p lojni? ¿Xhoxh arieṅ lojni naj?

²⁰ Badzu' rexcuzajṅni diidxre, räjpreni:

—Nadonnu laa xi'nnuni, luxh che gojlni natiä'p lojni.

²¹ Niluxh dinu guidon naj xho mood arieṅ lojni, dizanu guidon chu basiajc balojni. Colguiniabdiidx lojni, anajcni bengool, lagajc laani sajc guiniini xhi gusajcni.

²² Si'c gunii xcuzajṅni sa'csi rdxejbreni rexpejṅ Israel, sa'csi agac bia'nreni diidx sibääreni, dirureni gusaan jiu' neṅ guidoo chutis te beṅ ni naa Jesús najc Crist nani abiääd. ²³ Ni'cni räjp rexcuzajṅni:

—Anajcni bi'n ni ayu' xcäriejṅni. Lojni colguiniabdiidx.

²⁴ Dxejcti guredxsacreni nani gujc lotiä'pga, räjpreni lojni:

—Gulä'p xpala'n Gueb Dios. Nuure nadonnu beṅ dojl najc dade'ga.

²⁵ Dxejcti badzu' dade'ga diidxre, räjpni:

—Dina ganä la najcni beṅ dojl o la dini gac. Tejtis nanä: gucä lotiä'p, luxh naj arieṅ baloä.

²⁶ Stehuält gunabdiidxreni, räjpreni lojni:

—¿Xho bennäjni luj? ¿Xho bejṅni basiajcni balojlu?

²⁷ Badzu' dade'ga diidxre, räjpni:

—Ni aguniä guira'ti lojtu, luxh la'tu ditu jiu xtidxä. ¿Xhicuent rlanjtu guinisacäni? ¿Xhixh näj la'tu rlanjtu gactu xpejn_upacni, ä?

²⁸ Dxejc gudil_nnäjrenini, räjpreni:

—Luj najclu xpejn_uni, per nuure najcnu xpejn_u toMoisés.

²⁹ Anadonnu guninäj Dios toMoisés, niluxh dade're dinu guidon casiädni.

³⁰ Dxejcti räjp dade' lojreni:

—Dee najc te cos ni guidxeloj bejn_u: la'tu ditu gan casiädni, jniluxh laani basiaj_cni baloä! ³¹ Nadoncheenu di Dios cuadiajg xtidx reben_u dojl; palga yu' chu raj_n Dios, ni rusoobza xtiidxni, rucuardiajg Dios xtidx sa' bejn_uga. ³² Che guslojli guedxliuj gajd diajgnu jiejn xcuent te bejn_u nani rusiaj_c baloj te ben_u lotiä'p nani natiä'p lojni cheni gojllini. ³³ Palga xhet lo Diosdi siäd dade're, xhet sajcdi gunni.

³⁴ Badzu'reni diidxre räjpreni lojni:

—Luj, lo dojl_upac gojllu, ¿xho jiädluuilu nuure?

Dxejcti guläärenini nen_u guidoro, barilaagwrenini.

³⁵ Biejn diajg Jesús guläärenini nen_u guidoro, che bidxäl-nini, räjpni lojni:

—¿La rililajzlu xtidx ni najc Xi'n Dios ni gujc Niguii, ä?

³⁶ Badzu'ni diidxre, räjpni:

—¿Chuni'c najcni, Dad, te chalilazä xtiidxni?

³⁷ Räjp Jesús:

—Abahuiilu lojni, lagajcza laani caninäjlu naj.

³⁸ Dxejcti räjpni:

—Rililazä Dad.

Dxejcti bazuxhibni te goj_nnini.

³⁹ Räjp Jesús:

—Par yälguxhtis biälä lo guedxliujre, te fii renani di lojni jien_u, niluxh reni rien_u lojni sajcreni lotiä'p.

⁴⁰ Refarisee nani suganäjreni, che biejn diajgreni di-idxre, räjpreni:

—¿Xhixh najczanu beñ lotiä'p, ä?

⁴¹ Räjþ Jesús:

—Paru najctu lotiä'p, rut gucuaquijditu xtojltu, naj sa'csi rniitu rien lojtu, sicaquijtu rextojltu.

10

Jesús najc te baxtorsa'c

¹ 'Rniliá, rniliápac lojtu, nani di jiu' ro' gurajl xte rexiil, alga richu'ni stelaad, rä'pni cuä' gurajl, ni'c najcni te gubaan. ² Nani riu' nez ro' gurajl xten rexiil, laani najc xpaxtoorreni. ³ Che guidzujñ baxtoor, ruxhal nani rcanäj ro lä', te jiu'ni. Rexiilga numbeereni xse' baxtoor, dxejctiru laani rbejdxni rexiilga, tebgaj xiilga yu' lajni, rināzanireni cadro naga' guixasa'c. ⁴ Che rii rexiilga neñ gurajl, sanā baxtoorgareni, luxh numbee rexiilga xse'ni, ni'c rsianäjreni baxtoorga. ⁵ Luxh dipacreni chanā te baxtoor nani direni gumbee, ruxuñreni lojni sa'csi direni gumbee xse' garenca bejñ.

⁶ Bij Jesús rediidxga lojreni, niluxh direni niacbee xhi säloj ni guniini.

⁷ Dxejcti gunisac Jesús diidx lojreni; räjþni:

—Rniliá, rniliápac lojtu, narä nacä si'c roxlä' xcurajl rexiil. ⁸ Guiraa reni abiääd galoo, najcreni ganax gubaan luxh di rexiil nucuadiajg xse'ni. ⁹ Narä nacä si'c rolä' xten gurajl, nani jiu' nejzga, silaani loj xtojlni, siu'ni, siriini te guidxälñ guixasa'c gauni.

¹⁰ 'Ni najc gubaan riäädtsiñ te cuanni, te ju'tni, te guxhijñzani, niluxh narä siälä te ga'ptu yälñabansa'c, yälñabajñ par tejpas. ¹¹ Narä nacä baxtorsa'c; luxh baxtorsa'c sudeed lagajc xcälñabajñni xcuent rexiilni.

¹² Niluxh te mos ni rajxh, di gac baxtoorpac, ni xhet xtendini najc rexiil, che rhuini siääd te cuyo't, ruxuñni, li rbälazni rexiil. Dxejc rniaaz cuyo't rexiil, rutie'chzani rexiil. ¹³ Mosga ruxuñ sa'csi najcni mostis, luxh dini jiu xhi rsiajc rexiil.

¹⁴ 'Narä nacä baxtorsa'c; numbeä reni najcpac rexilä; rexilä numbeezareni narä ¹⁵ sigajc numbee Xtadä narä, sigajc numbeäza Xtadä; luxh sudedä xcäl̄nabañä xcuent rexiilga. ¹⁶ Rapäza ste cuaa xiil, ni di gac xten gurajlre; näjza laareni nanab chaxiä, te gusobdiajgreni xtidxä, te guidxagsa' guiro'p cuaareni, gacreni tejtis gurajl, tejtisza baxtoor.

¹⁷ 'Narä siguixäza xcäl̄nabañä, guetä, te dxejcru siliäs-sacä xcäl̄nabañä, guibañsacä, ni'cni sanälajz Xtadä narä. ¹⁸ Rut sajcdi ju't narä, lagajc narä gudedä xcäl̄nabañä, guetä. Rapä yäl̄rnibee te gudedä xcäl̄nabañä, guetä, rapäza yäl̄rnibee te xcasacä xcäl̄nabañä te guibañsacä, sa'csi dee najc yäl̄rnibee ni baniidx Xtadä loä.

¹⁹ Xcuent rediidxre gula' sa' rexpejñ Israel, gujcreni tio'p gala'. ²⁰ Xhidajlreni canii:

—¿Xhicuent riutuni? ¿La ditu gan te beñdxab yu' lastooni? Yejcni rajc. Xhigac rcuadiajgtu xtiidxni.

²¹ Dxejc ste cuaareni:

—Dini gac. Di rediidxre gac xtidx te beñdxab. ¿Xhixh sajc rusiajc beñdxab baloj relotiä'p, ä?

Rdxe'ch rebejñ loj Jesucrist

²² Lagajc nen redxejga gujc lanij xten xquidoo rexpejñ Israel guedx Jerusalén. ²³ Najcni bäi najl. Biu' Jesús guidoro, sasajni nez nen cordoor ni laa xten Salomón.

²⁴ Gubig rexpejñ Israel guideb gabi Jesús, räjpreni lojni:

—¿Gucli gucua'tzlu loonu chu najclu? Palga luj najclu Crist ni cabäaznu jiääd, guiniliini loonu tejpas.

²⁵ Dxejc badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—Aguniä lojtu si'c, niluxh ditu nililajz. Redzuun nani runä xcuent xcälrnibee Xtadä, huenliisi ruluilojreni chuni'c nacä. ²⁶ La'tu ditu chalilajz sa'csi ditu gac rexilä. ²⁷ Rexilä numbee xse'ä, luxh narä numbeäzaren, riädnajlzaren narä. ²⁸ Narä rudedä yäl'nabajn par tejpas loj rexilä, luxh direni nitloj par tejpas. Rutza laadi nani sajc gudzucajreni ladzṇaa. ²⁹ Xtadä baniidxreni loä, laani najcni guroobru, nadipru loj guiraaren. Rut laadi nani sajc gudzucajreni ladzṇaa Xtadä. ³⁰ Narä näjza Xtadä najcnu tejsi.

³¹ Dxejc gulässac rexpejn Israel guij, te nucuaaren yejc Jesús. ³² Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Xhidajl dzuun xten Xtadä abaluiä lojtu, ¿lo redzuunga, xhi tej dzuun rujn gucuaatu guij yecä?

³³ Dxejcti räjp rexpejn Israel lojni:

—Xcuent redzuun ni rujnlu dinu gucuaa guijlu. Sa'csi guniyajlu, ni'c nucuaanu guij yejclu. Beṇ guedxliujlu, luxh najlu najclu tejsi con Dios.

³⁴ Badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—¿La et loj xleiiditu caj rediidxre: “Narä rniä, la'tu najc redios”? ³⁵ Nancheenu digacdi guidxaa xquijtz Dios. Palga gulalajni redios rebejn nani bejn yälguxhtis loj rexpejn Israel, dxejc ³⁶ naj ¿xhicuent guniitu loä: “Caniyajlu Dios”, sa'csi guniä lojtu narä nacä Xi'n Dios? Ni gule Dios narä, baxhalni narä lo guedxliujre. ³⁷ Palga dina gunä redzuun xten Xtadä, na'c chalilajztu rextidä. ³⁸ Luxh palga runnäni, mascä ditu chalilajz xtidä, colchalilajz ni ruluii reyälmilagwr nani runä, te gacbeetu par tejpas, Xtadä yunäj narä, narä yunääza laani.

³⁹ Che rlajzreni niniaazrenini stehuält, laani biriini ladzṇaaren.

⁴⁰ Dxejcti sääni, gubisacni nez stelaad gueu Jordán, nejzga huijia'nni, cadre gusloj batiobnis Juan. ⁴¹ Xhidajl bejn bidzujn lojni ro'c, räjpreni:

—Di Juan niujn nicla tej yälmilagwr luxh guiraa rediidx ni gunii Juan xcuent dade're najc didxliipac.

⁴² Xhidalduxhrene huililajz xtiidxni ro'c.

11

Gujt Larz

¹ Yu' te dade' ni cayacxhuu ni laa Larz. Rbäjzni guedx Betania, lajdxza rebisiajn Marii näjza Mart. ² Mariire, bisiajn Larz, najc nane' ni basäl setnejxh ni' Jesús, bati-aazani ni'ni con xquidxejcn. ³ Ni'cni baxhaļ guiro'p bäjlrre diidx loj Jesús, räjpreni lojni:

—Dad, xamiigwlu nani sanälajzlu cayacxhuu.

⁴ Che biejn diajg Jesús rediidxga, räjpni:

—Di yälracxhuure ju'tni, sa'csi yälracxhuure najc te guluilojni xcälrnibee Dios. Te guluilojza yälracxhuure xcälrnibee Xi'n Dios.

⁵ Sanälajz Jesús Mart, bäjlni, näjza Larz, ⁶ che räjpreni lojni cayacxhuu Larz, bia'nni stio'p dxej cadre yu'ni.

⁷ Dxejcti räjpni loj rexpejn pacni:

—Colcho', chonnu stehuält región Judea.

⁸ Räjp rexpejn ni lojni:

—Mastr, gajd gac xchej rlajz rexpejn Israel ni rnibee nucuaa guij yejclu te nugu'treni luj, luxh naj rlajzlu chäsaclu ro'c.

⁹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—¿La xhet tzubitio'p ordi yu' lo tebdxej, ä? Palga sa bejn rdxee, dini jiajb sa'csi ruhuiini lo bianij nani yu' lo guedxliujre. ¹⁰ Palga chasajni guxhijn, siliaro'ni, sa'csi xheti bianijga.

¹¹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Nagayejs xamigwä Larz. Cha'a te chacuänäni.

¹² Dxejc räjp rexpejn_upacni lojni:

—Dad, palga agudiesni, pet siaj_ucni.

¹³ Jesús canii lojreni agujt Larz, niluxh rexpejn_upacni bejn xhigab caniini xcuent yäl_urejs xten bacaltis.

¹⁴ Ni'cni guniliipac Jesús räjpni lojreni:

—Agujt Larz. ¹⁵ Rbalazä sa'csi rutinu ro'c, te chalilajztu xtidxä. Colcho' te chohuiinuni.

¹⁶ Dxejcti Tomás ni rniizareni “cua'ch”, räjpni loj resa'ni:

—Colcho' te guetnäzanuni.

Jesús najc yäl_urba_usac lo yäl_ugujt

¹⁷ Che bidzuj_un Jesús lo guejdxga, agujc tajp dxej biga'tz Larz. ¹⁸ Guedx Betania tre' gajxh lo guedx Jerusalén, si'cti tio'p garol kilómetro. ¹⁹ Xhidajl rexpejn_u Israel abidzuj_un, siädhuiireni Mart, näjza Marii, te di gac-huin lajzreni sa'csi gujt bisiajnreni. ²⁰ Che gucbee Mart abidzuj_un Jesús, biriini huichaglojnini; niluxh Marii bia'n rolizreni.

²¹ Dxejcti räjp Mart lo Jesús:

—Dad, paru suga'lu ree, di bisianä niejt. ²² Narä nanä suniidx Dios guiraa nani guiniablu lojni.

²³ Jesús räjpni lojni:

—Siba_usac bisiajnlu.

²⁴ Räjp Mart lojni:

—Acananä siba_usacni che guidzuj_un dxej ni guiba_usac bejn_u loj rebengut dxej lult che gun Dios yäl_uguxhtis.

²⁵ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Narä nacä yäl_uruspa_usac bejn_u loj rebengut, näjza yäl_unabaj_un par tejpas. Nani rililajz rextidxä, masä agujtni, siba_usacni. ²⁶ Chutis tej bejn_u ni nabaj_un ni chalilajz xtidxä, dini nitloj par tejpas, ¿riliiga lajzluni, ä?

²⁷ Dxejcti räjp Mart lojni:

—Rililazäni, Dad. Ahuililazä luj najclu Crist, Xi'n Dios nani bia'n diidx guxhaḷ Dios lo guedxliujre.

Biin Jesús cuä' xpaä Larz

²⁸ Che guluux gunii Mart, huitejdxni bäjl̄ni Marii, xhiga'tz räjp̄ni lojni:

—Abidzuj̄n Mastr. Cabejdxzani luj.

²⁹ Che biejn diajg Marii rediidxga, huisugajcni, sahuuini Jesús. ³⁰ Gajd Jesús jiu' guejdxga, laḷtis suga'ni cadro bidxaagni Mart. ³¹ Rexpej̄n Israel nani biädcuenäj Marii, ni cahuii didi gac-huin lajzni, che bahuiireni huisu Marii, sääni, näjza laareni huirinajl̄reni Marii, naareni pet lo baa sayoonni.

³² Ni'cni che bidzuj̄n Marii cadro suga' Jesús, bazuxhi-jbni lojni, räjp̄ni:

—Dad, paru suga'lu ree, di bisianä niejt.

³³ Che bahuii Jesús cayoon Marii, näjza rexpej̄n Israel ni siädnajl̄ Marii, guc-huin lastooni, biääd te rsliajz lastooni.

³⁴ Dxejcti räjp̄ni lojreni:

—¿Caro bacua'tztuni?

Räjp̄reni lojni:

—Dad, gudaä ree te fiilu.

³⁵ Dxejcti biin Jesús. ³⁶ Ni'cni cayäjp̄ rexpej̄n Israel:

—Col̄huii, lacti sanälajznini.

³⁷ Yu'zareni räjp̄:

—Dade're basiajc beḅ lotiä'p. ¿Xha di niajcdi nusiajcni beḅre te di niejtni, ä?

Gubansac Larz

³⁸ Guc-huinuxh lastoo Jesús, gubigni lo baa. Baaga najc si'c te biliää, suga' te guiro ni rusäuureni ro'ni.

³⁹ Dxejcti räjp̄ Jesús lojreni:

—Col̄gudzucaj guijga.

Mart, ni najc bisiajn beḅgutga, räjp̄ni lojni:

—Dad, pet acaladxuudxni, sa'csi agujc tajp dxej gujtni.

⁴⁰ Dxejc räjp Jesús lojni:

—¿Et rniä lojlu, palga rililajztu, suhuiilu xcälrnibee Dios, ä?

⁴¹ Dxejcti badzucajreni guijga. Guläs Jesús lojni xh-aguibaa, räjpni loj Xtadni:

—Xtadä, runidxä xquixtios lojlu sa'csi abiejn diajglu xtidxä. ⁴² Narä nanä guliica rucudiajglu xtidxä, luxh naj caniäni xcuent rebejn ni tre' ree, te chalilajzreni luj baxhallu narä.

⁴³ Che guluix guniini rediidxga, guredxa'ni räjpni:

—¡Larz! ¡Gudaa ree!

⁴⁴ Dxejc birii bengutga nen biliää. Naliib renaani, reni'ni, niäuu te baii lojni. Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Colguslaani, colgusaan jiini.

Bachaagreni diidx xho guiniaazreni Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Xcuent dzunrore huililajz rextidx Jesús xhidajl rex-pejn Israel nani huinajl Marii, che bahuiireni xhi bejn Jesús. ⁴⁶ Yu' reni huihuii loj rexpejn Israel ni laa farisee, bijreni diidx xhi bejn Jesús. ⁴⁷ Dxejcti refariseega, näjza rebixhojz ni rnibee, bire'reni bidxagsa'reni lo Junt Suprem, räjpzaren:

—¿Xho jiennu? Niguiire cayujn xhidajl milagwr.

⁴⁸ Palga guisaannuni si'c, guiralii bejn sililajz xtiidxni, sinajlrenini. Dxejcti jiääd reben roman ni rnibee, gudzu-cajreni xcälrnibeenu, sudzujlaren lajdxnu.

⁴⁹ Dxejc Caifás, bixhojzro ni riäjł gunibeeni lo rebixhojz ijzga, räjpni lojreni:

—La'tu xhetliidi najnditu. ⁵⁰ Ditu gun xhigab laaca guet tejtis bejn xcuent guideb guejdx, didi nitloj guideb lajdxnu.

⁵¹ Niluxh Caifás dini ninii diidxre xcuentcani. Sa'csi ijzga rnibeeni lo rebixhojz, lagajc Dios badeed diidxga guniini. Ni'c gunixgaani guet Jesús xcuent nación_n xten rexpejn_n Israel. ⁵² Luxh xhet ganaxtis xcuent naciónga, nájza te guire' guiraa rexpejn_n Dios nani nare'ch loj guideb guedxliujre. ⁵³ Ni'cni dxejlíga bachaag rebejn_nga diidx te don xho gunreni gugu'treni Jesús.

⁵⁴ Ni'cni diru Jesús nisíaj nez loj rexpejn_n Israel. Biriini región Judea, huijni te lajt gajxh nez lo reyubíjdz, lo te guejdx ni laa Efraín. Ro'c biannäjni rexpejn_npacni.

⁵⁵ Guxii dxej cayäädx guidzuj_n lanij ni laa pascw ni rujn rexpejn_n Israel. Xhidalduxh rebenguejdx huij guedx Jerusalén te gusiareni lastooreni, te gac gunreni lanij xten pascw. ⁵⁶ Cansajreni caguuilreni Jesús; che yu'zareni nen_n guidoro, canabdiidx lo sa'reni, räjpreni:

—¿Xhi najtu? ¿La siäädni lanijre o laa dini jiääd, ä?

⁵⁷ Refarisee nájza rebixhojz ni rnibee loj rebixhojz, agunibeereni palga yu' chu najn caro yu' Jesús, chaye'tzni lojreni te guiniaazrenini.

12

Gudäáb te gunaa se't ni' Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Che riäädx xho'p dxej gal_n lanij pascw, huij Jesús guedx Betania cadro rbäjz Larz nani baspañsac Jesús loj rebengut. ² Ro'c bejnreni te xchej te gau Jesús. Mart bateed xchejga, nájza Larz sobganäj Jesús nájza rexpejn_npacni lo mex. ³ Dxejcti bidzunnäj Marii si'cti garol litr se't ni rlianexhduxh si'c nard. Sacduxh se'tga. Dxejcti gudäábni se'tga lo reni' Jesús, baspijdzni ni'ni con xquidxejcní. Guideb nen_n yu'ga gulanejxh se'tga. ⁴ Dxejcti räjp Judas Iscariot, xi'n Simón, ni najc te rexpejn_npac Jesús, lagajc ni abejn xhigab guto'ni Jesús, räjpni:

⁵ —¿Xhicuent di se'tre nido' choṅ gayuu denar te nidis meelga loj rebenṅproob? (Choṅ gayuuga najc si'cti ni xca' te niguii paru gunni dzuun tzubiteb bäii.)

⁶ Guniini si'c, xhet sa'csi riadini reproob, per sa'csi laani najcni te gubaan, luxh laani ca'ni bols cadre ruchee meel, luxh rbääni meel lojga te rca'nini. ⁷ Ni'cni räjp Jesús lojni: —Na'c gudxojnluni; subasälxgaanini, che gajd guidzujṅ dxej nani guiga'tzä. ⁸ Dxej-yääl yu' rebenṅproob lojtu, luxh narä dina chuä lojtu xchej.

Laareni rlajzreni nugu'tzareni Larz

⁹ Dxejc che gucbee xhidajl xpejṅ Israel yu' Jesús rolizj Larz ni gubaṅsac lo rebengut, bidzujṅreni, xhet xcuentis Jesús. Biäädreni te fiizareni loj Larz nani baspaṅsacni lo rebengut. ¹⁰ Dxejcti rebixhojz ni rnibee bachaagzareni diidx te ju'tzareni Larz, ¹¹ sa'csi xhidajl rexpejṅ Israel salilajzreni xtidx Jesús sa'csi bahuiireni gubaṅsac Larz.

Biu' Jesús guedx Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Che bara yääl, rebejṅ xhidajl ni bidzujṅ lanij biejn diajgreni asiäddzujṅ Jesús guedx Jerusalén, ¹³ dxejcti batiu'reni naa reyagzijṅ, biriireni neṅ guejdx, sachaglojrenini. Guredxa'reni, räjpreni lo Jesús:

—¡Colguiliä'p xpala'n Dios! ¡Chicbaa nani siääd xcuent Dad nani najc reii lo rexpejṅ Israel!

¹⁴ Bidxäl Jesús te burbäz, gubijbnini, si'cni caj lo reguijtz:

¹⁵ Na'c guidxiejbtu, bejṅ ni rbäz neṅ guedx Sión.

¡Colhuii! Reii xtentu asiääd, bijbni dejtz te burbäz.

¹⁶ Di rexpejṅpacni niacbee recosga che gujcreni, niluxh che gubaṅsacni loj rebengut, dxejc banaj lajzreni recos nani caj lo guiitz xcuentni, näjza guiraa recos ni bejn rebejṅ lo Jesús te guzobj rediidxga.

¹⁷ Reben_u xhidajl ni suganäjni che gurejdxni Larz te biriini nen_u baa che baspansacnini lo rebengut, bijzareni diidx xcuent guiraa ni bahuiireni. ¹⁸ Ni'cni biädchagloj reben_u xhidajlgani, sa'csi abiejn diajgreni laani bejn_{ni} milagwrre. ¹⁹ Ni'cni räjp refarisee lo sa'reni:

—Aruhiiitu xhet sajcdi jiennu. ¡Colhuii! Empac sanajl guideb guedxliujni.

Riädtiil regriegw Jesús

²⁰ Yu' gaii bengriegw nadxaag lo rebejn_u ni biädted lanij guedx Jerusalén. ²¹ Rebejn_ure bidzujn_u loj Felipe nani siäd guedx Betsaida xten Galilee, gusloj gunabreni lojni, räjpreni:

—Dad, rlaaznu guihuiinu lo Jesús.

²² Biäd Felipe, räjpni loj Andrés, dxejcti guiro'preni huiye'tzreni lo Jesús. ²³ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Abidzujn_u or_u ni chä'p xpala'n Xi'n Dios ni gujc Niguii.

²⁴ Rniliápac lojtu, palga di te xob binij jiajb lo yuj, nen_u xhurc cadro cueni, te rianxtebni, guetni, dini guiliejn. Luxh palga guetni, siliejnni, rajcza te nisro lojni, rajc xhidajl xob binij. ²⁵ Nani sanälajz xcäl_unabajnni, sunijtnini, luxh nani rbälaz xcäl_unabajnni lo guedxliujre, sica'ni yäl_unabajn_u par tejpas. ²⁶ Palga yu' chu tej ni rlajz chu loä, sujiädnajlni xnezyuä, te cadro yu'ä, ro'cza cuääz ni ru' loä. Palga yu' chu gun xtzunä, siliä'pza Xtaädä xpala'n_{ni}.

Rnixgaa Jesús guetni

²⁷ Räjpszani:

—Naj cayac-huin lastoä. ¿Xhichani'cza gäpä lo Xtaädä? ¿La siniä: Dad, gucnäj narä te di tedä or_u ni siäd? Ni te tedäpac orga biälä lo guedxliujre. ²⁸ Xtaädä, bejn si'cni riäjlgac te guiliä'p bejn xpala'n_{lu}.

Dxejcti xhaguibaali biejn te xse' te ni räjp:

—Agulä'pä xpala'nä, siliä'pä xpala'nä stehuält.

²⁹ Ni'cni lo rebejn ni tre' ro'c, ni biejn diajgreni se'ga, yu' reni räjp:

—Lascanu gunii te guzii.

Guyu'zareni räjp:

—Te xangl Dios ni gunii lojni.

³⁰ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Et xcuentädi gunii xse' ni gunii, xcuenttis la'tu gu-niini. ³¹ Naj abiääd xcälguxhtis Dios lo guedxliuj. Naj sibicaj xcälrnibee nani rnibee lo guedxliujre. ³² Naj, che guiliäsreni narä jiaa lo guedxliuj, te galä ro'c, sutie'ä guiraa bejn löä.

³³ Rediidxre gunii Jesús te canixgaani xho guetni.

³⁴ Räjp rebejn lojni:

—Nuure biejn diajgnu bilreni lo leii, Crist ni jiääd sibajn par tejpas. ¿Xho mood rniilu, nanab chäs Xi'n Dios ni gujc Niguii jiaa lo guedxliuj? ¿Chuxhni'c najc Xi'n Dios ni gujc Niguii ni ruzä'tlu?

³⁵ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Stera'tsi yu' bianij lojtu. Col̄saj laḷ ni rajptu bianijga, te di guiniaaz yälxcäjäy la'tu, sa'csi ni rsiaj loj nacäjäy, dini gan caro chääni. ³⁶ Laḷ ni rajptu bianij, col̄chalilajz bianijga te gactu rexi'n bianij.

Gunii Jesús rediidxga lojreni, dxejcti biunejzni ro'c, bicuatzlojni.

Xhicuent di rexpejn Israel nililajz xtidx Jesús

³⁷ Xhidajl remilagwr bejn Jesús nez loj rexpejn Israel, niluxh direni nililajz xtiidxni, gulälazreni nani baxhaḷ Dios lojreni. ³⁸ Ni'cni guzobj diidx nani gunii Isaías, ni gunii xtidx Dios galoro, räjpni:

Dad, ¿chuni'c huililajz xtiidxlu?

¿Chuloj baluiilu xcälrnibeduxhlu, ä?

³⁹ Ni'cni di niajcdi nililajzreni, sa'csi guniiza Isaías, räjpni:

⁴⁰ Abascäjyeni lojreni,
 abennajdni lastooreni,
 te di rebalojreni fii,
 te di lastooreni gacbee,
 te di gusiejch lajzreni,
 te di gusiacäreni.

⁴¹ Rediidxre gunii Isaías, sa'csi bahuiini xcälrdimbicha' Jesús xhaguibaa, dxejc guniini xcuentni.

⁴² Dxejcti gaii rebejn ni rnibee huililajz xtiidxni che räjpni abaxhaļ Diosni, niluxh bidxejbreni reben farisee, ni'c direni nicäjp ahuililajzreni, te di gurilaagwreni laareni, gudxojnreni jiu'reni nen guidoo. ⁴³ Sa'csi rdxaglajzruren guiliä'p rebejn xpala'nreni luxh guxiiru rlanjreni guiliä'p Dios xpala'nreni.

Xtidx Jesús sigubee rebejn

⁴⁴ Dxejcti gudidxa' Jesús:

—Nani chalilajz xtidxä, et ganaxdi ni caniä rililajzni, näjza xtidx Xtaä nani baxhaļ narä rililajzni. ⁴⁵ Nani ruhuii loä, ruhuiizani loj ni baxhaļ narä. ⁴⁶ Narä biälä si'c bajl lo guedxliujre, te guiraa renani chalilajz xtidxä, diruren chu lo yälkäjy. ⁴⁷ Nani riendiajg xtidxä, luxh dini gusoob rediidxga, dina gunä yälguxhtis lojni, sa'csi dina niälä te gunä yälguxhtis rebeņguedxliuj, biälä te guslaä reben guedxliuj lo dojl. ⁴⁸ Nani rbälaz narä, ni di gusoob xtidxä, yu' chu gun yälguxhtis xtojłni; lagajc rediidx nani guniä gun yälguxhtis xtojłreni che gaļ lult dxej. ⁴⁹ Sa'csi narä dina niädniä lagajc xcuentä, lagajc Dad ni baxhaļ narä, lagajc laani gunibeeni xhini'c guiniä, xhini'c guluiä. ⁵⁰ Luxh nancheä gunibeeni chu yäl nabajņ par tejpas. Ni'cni rediidx nani rniä, rniäreni si'cpacni gunii Xtaäni loä.

13

*Jesús gudiibni ni' rexpejn*pacni

¹ Che gajd gal dxe lanij ni laa pascw, najn Jesús asiäd-dzungajxh xorni, or ni jiunejzni lo guedxliujre te chääni lo Xtadni. Luxh sa'csi agajc sanälajzni rexpejn_{pacni} nani yu' lo guedxliujre, sinälajznanireni par tejpas.

² Ni'cni la_l ni cayauxchejreni biu' be_{nd}xab ne_n lastoo Judas Iscariote, xi'n Simón, te guto'ni Jesús.

³ Sa'csi agucbee Jesús abateed Xtadni guira'ti ladz_{na}ani, gucbeezani loj Dios biriini, lo Dios guibi'zani, ⁴ ni'c huisu Jesús lo xchejga, gulääni xhablojiaani, gudobjni te tuäii, batejbnini xque'ni. ⁵ Dxejcti cua'ni nis ne_n te chaa, guslojni gudiibni ni' rexpejn_{pacni}, baspijdzni ni'reni con tuäiiga. ⁶ Che bidzuj_{nni} loj Simón Pedr, räjp Pedr lojni:

—Dad, ¿xhixh luj siguiiblu ni'ä?

⁷ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Nani cayunä dilu gacbeeni _{naj}, guixee-huijdx sacbeeluni.

⁸ Räjp Pedr lojni:

—¡Dipaclu quiib ni'ä!

Räjp Jesús lojni:

—Palga dina quibä ni'lu, digacdiru gaclu xpenä.

⁹ Räjp Pedr lojni:

—Dad, na'c quiiblu ni'ätis näjza _{naä} näjza yecä gudiib.

¹⁰ Räjp Jesús lojni:

—Nani agojz di guiquiin gazzacni; ni'tisni guidiib, sa'csi naya guidebni; nayazatu, per xhet guiraaditu naya.

¹¹ Sa'csi anajnni chu guto'ni, ni'cni guniini: “Xhet guiraaditu naya.”

¹² Ni'cni che gulujx gudiibni ni' rexpej_{nni}, gotsacni xhajn_{ni}, guresacni lo mex, räjp_{ni}:

—¿La najntu xhini'c benä lojtu, ä? ¹³ La'tu rniitu narä, Mastr näjza Dad. Luxh laaca rniitu sa'csi nacäni. ¹⁴ Mbaj,

palga narä ni nacä Dad, nacäza Mastr, gudibä ni'tu, la'tu sigajcza riäjl quiibtu ni' resa'tu. ¹⁵ Sa'csi abaluiä lojtu xho gacni, te chanuu guntu sigajc ni benä lojtu. ¹⁶ Rniliä, rniliápac lojtu, di te mos gac beⁿroru lo xlamⁿni; diza te ni rij xmandaad beⁿjn gac beⁿroru loj nani baxhaⁿni. ¹⁷ Palga najntu recosre, chicbaazatu palga si'c guntu.

¹⁸ 'Dina guiniä diidxre lo guiraatu. Numbeä reni aguleä, niluxh nanab soob xtidx Dios ni caj lo rexquijtzn. Scree najc rediidxga: “Nani rajw xcutilä, ni'c agubiréni, agulälazni narä.” ¹⁹ Ni'cni agunixgaäni, che gajdni gac, te che gacni chalilajztu nacä chu rniä nacä. ²⁰ Rniliä, rniliápac lojtu, nani riu xtidx nani ruxha^lä, riu^zani xtidxä; luxh nani riu xtidxä, riu^zani xtidx nani baxha^l narä.

Räjp Jesús chuni'c guto'ni

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Che gulujx gunii Jesús rediidxre, guc-huinduxh lastooni, dxejc guniliini:

—Rniliä, rniliápac lojtu, tejtü suto' narä.

²² Dxejc gusloj cadxeloj rexpejⁿni lo sa'reni, di jien chuchani'c cagusä'tni. ²³ Tej rexpejⁿni nani sanälajzruni sobga' cuä'ni. ²⁴ Dxejcti bejn Simón Pedr seen lojni te guiniabdiidxni loj Jesús chu xcuent caniini. ²⁵ Dxejc nani sobga' cuä'ni, gubigruni loj Jesús, gunabdiidxni lojni, räjpni:

—Dad, ¿chuni'c rusä'tlu?

²⁶ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Guhuadxä te la' yätxtiil. Loj nani gudedäni, ni'c najcni.

Dxejcti bahuajdxni tla' yätxtiil, badeednini loj Judas Iscariote, xi'n Simón.

²⁷ Che gulujx gudajw Judas yätxtiilga, biu' beⁿdxab lastooni. Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Ni rlajzlu gunlu, bejngani.

²⁸ Nicla tej reni sobga' lo mex direni niacbee xhicuent räjpni lojni si'c. ²⁹ Sa'csi Judas ca' bols meel, gaiireni bejn xhigab pet guniini si'c sa'csi yu' xhi chasiini par lanij, o pet yu' xhi gudeedni loj reben ni xhet rajpdi. ³⁰ Che gudajw Judas yätxtiilga, birigajcni, luxh abiu' guxhijñ.

Didxcoob ni gunibee Jesús

³¹ Dxejcti che abirii Judas lojreni, räjp Jesús lojreni:

— Naj sienloj xcäl̄rnibee Xi'n Dios ni gujc Niguii, luxh lojni sienloj xcäl̄rnibee Dios. ³² Palga suluiloj Xi'n Dios ni gujc Niguii xcäl̄rnibee Dios, dxejc suluilojza Dios xcäl̄rnibee Xi'n Dios ni gujc Niguii, luxh siojb gunnini. ³³ Rexi'nä nani sanälazä, diru gac xchej chunää' la'tu. La'tu siguiiltu narä, per si'cni räpä lo rexpejn Israel si'cza rniä lojtu naj: Di gacdi jiäädту cadro cha'a. ³⁴ Te didxcoob rnibeä guntu: Colchanälajz sa'tu. Sigajc ni sanälazä la'tu, sigajcza colchanälajz sa'tu. ³⁵ Palga rinälajz sa'tu, si'c sacbee guiraa benguedxliuj najcpactu rexpennä.

Xhini'c gun Pedr loj Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Dxejcti räjp Simón Pedr loj Jesús:

— Dad, ¿caro chäälu?

Räjp Jesús lojni:

— Cadro cha'a digacdi jiädnañllu narä naj; niluxh sidzujñ dxej jiäädлу ro'c.

³⁷ Räjp Pedr lojni:

— Dad, ¿xhicuent digacdi jiälä naj? Palga rquiin guetä xcuentlu, suguetä.

³⁸ Räjp Jesús lojni:

— ¿La guliilu guetlu xcuentä, ä? Rniliápac lojlu, nicla gajd guidgaa cuedxa' choñ huält, säjblu dilu gumbee najrä.

14

Jesús najc nezyuj lo Dad

¹ Dxejcti räjp Jesucrist lojreni:

—Na'c chutu yärsia'. Rililajztu xtidx Dios, colchalilajzza xtidxä. ² Yu' xhidalduxh yu' cadre rbäjz Xtäädä. Palga xhet si'cdi najcni, dizana niniä lojtu si'c. Sia'ä chasucheä reyu' par la'tu. ³ Luxh palga chasucheä cadre cuääztu, che guluxäni, sibisacä, te chanäätu ro'c, te cadre yu'ä, ro'cza chutu. ⁴ La'tu anajntu caro cha'ä, anajnzatu nezyuj ni chäätu.

⁵ Dxejcti räjp Tomás loj Jesús:

—Dad, dinu guidon caro chäälu, ¿xho guidonnu nezyujga, ä?

⁶ Räjp Jesús lojni:

—Narä nacä nezyuj. Narä nacä didxliipac, nacäza yälnabajn. Por narätis sajč chää bejn cadre rbäjz Xtäädä. ⁷ Palga la'tu niembeetu chuni'c nacä, niembeezatu Xtäädä. Luxh najli abiembeepactuni sa'csi acahuiitu lojni.

⁸ Räjp Felipe loj Jesús:

—Dad, basaan guihuiinu loj Xtädlu; ni'ctis rlaaznu.

⁹ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Felipe, ¿la gajdlu gumbee narä, luxh lacti xchej yu'ä lojtu, ä? Nani ruhuii loä, abahuiini lo Xtäädä. ¿Xhicuent rniablu fiilu lo Xtäädä, ä? ¹⁰ ¿La dilu chalilajz najrä yunää Xtäädä, luxh Xtäädä yunäjzani narä, ä? Rediidx nani rniä dina guiniäni lagajc xcuentä, sa'csi Xtäädä ni yunäj narä laani rujn lagajc rextzuunni. ¹¹ Colchalilajz xtidxä, che rniä narä yunää Xtäädä, luxh Xtäädä yunäj narä. O palga ditu chalilajzni sa'csi najcni xtidxä, colchalilajzni sa'csi abahuiitu rextzuun ni runä. ¹² Rniliápac lojtu, nani chalilajz xtidxä, sajč gunni redzuun nani runä, luxh sujnni dzunroru sa'csi sia'a cadre yu' Xtäädä. ¹³ Luxh guiraa

ni guiniablu lo Xtradä xcuentä, narä sunäni, te guluiloä xcäl̄rnibee Xtradä. ¹⁴ Narä sunä xhitis ni guiniabtu por laä.

*Ria'n diidx guxha*l Jesús Sprit Dxan

¹⁵ Räjpzani:

—Palga sanälajztu narä, susoobtu xtidxä. ¹⁶ Dxejc sini-abä lo Xtradä, te guniidxni stee nani gacnäjtu te chunäjni la'tu par tejpas. ¹⁷ Nalajznu, Xpriet Dxan xten Dios, ni rnili. Di gacdi xca' reben̄ guedxliujni, sa'csi direni fii lojni, niclaza gumbeerenini. Niluxh la'tu numbeetuni sa'csi yunäjni la'tu, yu'ni nen̄ lastootu. ¹⁸ Dina gusanbisiäbä la'tu; sibusacä jädhuiä la'tu. ¹⁹ Diru gac xchej, dxejc diru reben̄ guedxliuj fii loä, niluxh la'tu suhuiitu loä. Sa'csi nabanä, la'tu nabajnzatu. ²⁰ Nen̄ redxejga, dxejc sacbeetu yunää Xtradä, la'tu yunäjtu narä, luxh narä yunääza la'tu. ²¹ Nani numbee Xtradä, nani rusoozba xtidxä, ni'c ruluini sanälajzpacni narä. Luxh Xtradä sinälajzza nani sanälajz narä, näjza narä chanälazä bejn̄ga, luxh suluiiloä lagajc narä lojreni.

²² Dxejcti räjp Judas (xhet Iscariótedi) lojni:

—Dad, ¿xhini'c gunlu te guluilojlu lojtsisu, xhet näjdi loj reben̄ guedxluujdi, ä?

²³ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Nani sanälajz narä, ni'c riu xtidxä. Ni'c chanälajz Xtradä, dxejc jioplänznäänuni guiro'pnu Xtradä. ²⁴ Nani di chanälajz narä, dini jiu xtidxä. Luxh rediidx nani biejn diajgtu, et xtidxadini; xtidx Xtradäni ni baxha_l narä.

²⁵ 'Caniä guiraa rediidxre lojtu la_lni yu'ä lojtu, ²⁶ per Sprit Dxan xten Dios nani jädycnäjtu, nani guxha_l Xtradä xcuentä, laani suluiini lojtu guira'ti, näjza susnajni lajztu guiraa rediidx nani aguniä lojtu. ²⁷ Yäl̄rbecdxilajz rusa'nä lojtu, xcäl̄rbecdxilazä runidxä lojtu, et si'cdini runiidx guedxliujdi najc nani runidxä lojtu. Na'c chutu yärsia',

na'cza guidxejbtu. ²⁸ Abiejn diajgtu ni guniä lojtu: Sia'ä luxh siälsacä lojtu. Paru ninälajzpacktu narä, sibalajztu xcuentä che guniä sia'ä lo Xtadä, sa'csi Xtadä najc beñroru loä. ²⁹ Scree agunixgaäni lojtu, te che soobni, dxejcru chalilajztu xtidxä.

³⁰ Diruna guiniduxhä lojtu, sa'csi asiääd nani rnibee loj guedxliujre, luxh digacdi guinibeeni narä; ³¹ riäjł gac recosre te gacbee reben guedxliuj sanälazä Xtadä, rusobäza xtidx Xtadä, runä nani gunibeeni. Colchastie, colcho' jjiunejznu ree.

15

Jesús najc si'c te yaguub

¹ Răpzani:

—Narä nacä si'c te yaguub. Xtadä najc si'c nani rusuj yajgga. ² Rebejn najc si'c reñaa yajgga. Guiraa reñaa yajgga nani xhet cajdi lojni rutiuugnini. Luxh guiraa reñaa yajgga ni caj ninejxh lojni, rusianini te xcajru ninejxh lojreni. ³ La'tu anajctu bennaya xcuent rediidx nani aguniä lojtu. ⁴ Colguibannäj narä, sigajc ni nabannää la'tu. Digacdi xcaj ninejxh lo te ñaa yajg palga agurujgni lo yaguub. Sigajcza la'tu, palga guibicajtu loä, di gacdi guntu xtzunä.

⁵ Narä nacä si'c yaguub. La'tu najctu si'c reñaa yajgga. Nani riannäj narä, naräza riannääni, ni'c sajc runduxhni xtzunä, sa'csi che guibicajni loä, xhet sajcdi gunni. ⁶ Nani di chupac loä, sibicajni si'c reñaa yajg nani rdin sa'csi xhetru rcajdi lojni, dxejcti rbijdzni, rusäl bejnreni lo däj te checni.

⁷ Palga chupactu loä, palgaza chupac xtidxä lastootu, colñab nani rłajztistu, luxh narä sunidxäpacni. ⁸ Che gunpactu xtzun Dios, dxejc fii bejn najcpactu xpenä, siliä'p bejn xpala'n Xtadä, Dios. ⁹ Si'cpacni sanälajz Xtadä

narä, sigajcza sanälazä la'tu. Colchanuu lo xcälrinälazä. ¹⁰ Palga jiutu rextidxä, sinuutu lo xcälrinälazä, sigajc ni abasobä xtidx Xtadä, luxh rinuä lo xcälrinälajz Xtadä.

¹¹ 'Rniä rediidxre lojtu te guibalaznäjtu narä, te si'c guibalazduxhpactu. ¹² Dee najc diidx ni rnibeä guntu: colchanälajz sa'tu si'cni sanälazätu. ¹³ Xheti te yäl'sanälajz ni guroobru lo yäl'sanälajzre, gudeed te bejn xcäl'nabajnni, guetni lacuaa resa'ni. ¹⁴ La'tu najctu resa'ä palga gu-soobtu diidx nani guinibeä guntu. ¹⁵ Diruna cuälää “mos” la'tu, sa'csi di remos gan xhi rujn xlamreni. Luxh narä agulälää la'tu “rexamigwä”, sa'csi guira'ti rediidx ni biejn diagä lo Xtadä aguniäza rediidxga lojtu. ¹⁶ Et la'ditu gule narä, narä guleä la'tu. Guleä la'tu te guntu xtzun Xtadä, te na'cza nitloj dzuunga. Te guira'tiza nani guiniabtu lo Xtadä por laä, ni'cza guniidxni lojtu. ¹⁷ Dee rnibeä guntu: colchanälajz sa'tu.

Rbälaz rebejn guedxliuj Jesús näjza rexpejnni

¹⁸ 'Palga cuälaz reben guedxliuj la'tu, anajntu agulälazxgaareni narä. ¹⁹ Paru najctu ben guedxliujre, sinälajzreni la'tu. Per ditu gac ben guedxliuj, sa'csi narä guleä la'tu te jiutu xtidx Xtadä, ni'cni rbälaz reben guedxliuj la'tu. ²⁰ Col'snaj lajztu diidx nani guniä lojtu, 'di te mos gac benroru lo xlamni'. Palga basacsíreni narä, susacsízareni la'tu. Palga rusoobreni xtidxä, suoobzareni xtiidxtu. ²¹ Guiraa recosre sunnäjreni la'tu xcentä sa'csi direni gumbee nani baxhaļ narä.

²² 'Paru dina niädniä lojreni direni niujn dojl xten xcälrdxechlajzreni loä, per naj di gacdi guiniireni direni gacbee yu' xtojreni. ²³ Nani rbälaz narä, rbälazzani Xtadä. ²⁴ Palga dina niunä nez lojreni remilagwrro, sa' nani rutru rajcdu rujn, direni niajp dojlga; sa'csi abahuiireni redzu-unga, ni'c agulälazreni narä, näjza Xtadä. ²⁵ Bejnreni

si'c te guzojb diidx nani cuaj lo guitz agujc xchero: “Gulälazreni narä, luxh xhetlidi benä.”

²⁶ 'Che jiääd nani gacnäj la'tu, laani sinii xcuentä, chu nacä. Laani najc Sprit ni yu' lo Xtadä, siniini didxlii. Narä suxhaläni lojtu; lo Xtadä guiriini jiäädni lojtu. ²⁷ Näjza la'tu siniitu diidx xcuentä, chu nacä, sa'csi guyu'tu loä cheni gusloäli cagusule'ä diidxga.

16

¹ 'Rediidxre rnixgaä lojtu, te didi yu' xhi gun jiajbtu te gunijttu lo xtidxä. ² Sidzujñ dxej sibääreni la'tu dirureni gusaan jiu'tu neñ guidoro. Sidzujñ or chutis ju't tejtü, suchaloni cayacnäjni Dios. ³ Guiraa recosre sujnreni sa'csi direni gumbeepac Xtadä, niclaza narä. ⁴ Agunixgaä rediidxre lojtu, te che guidzujñ orga sinaj lajztu xcuent rediidx ni guniä lojtu.

Redzuun ni rujn Sprit Dxan xten Dios

'Dina niniä rediidxre lojtu che gusloä cagusule'ä diidx, sa'csi suganää la'tu. ⁵ Naj agojl guibi'ä loj nani baxhal narä, luxh nicla tejtü di guiniabdiidx: “¿Caro chäälü?” ⁶ Dxejc sa'csi aguniä recosre lojtu, ni'c cayac-huin las-tootu. ⁷ Luxh rniliäpac lojtu, hueenru par la'tu cha'ä. Palga dina cha'ä, di gacdi jiääd lojtu nani racnäj. Niluxh palga cha'ä, suxhaläni lojtu. ⁸ Luxh laani, che jiäädni lo guedxliujre, susanijni xcäriejn rebejn te gacbeereni xcuent dojl, näjza xcuent xcälñabannaya Dios, näjza xcuent yälguxhtis xten Dios. ⁹ Guluiizani xcuent dojl lojreni sa'csi direni chalilajz xtidxä. ¹⁰ Guluiini xcälñabannaya Dios lojreni sa'csi sibusacä lo Xtadä, luxh dirutu fii loä. ¹¹ Guluiini xcuent yälguxhtis xten Dios lojreni sa'csi abejn Dios yälguxhtis loj bendxab nani rnibee lo guedxliujre.

¹² 'Yu' xhidajlru diidx rlazä guiniä lojtu, niluxh digacdi gacbeetureni naj. ¹³ Che jiääd Sprit xten didxlii xten Dios, laani susanijni xcäriejntu te gacbeetu guiraa redidxgulii, sa'csi dini guinii diidx xcuentcani, siniitisni ganax rediidx nani gudeed Dios lojni te guiniini. Siniizani xcuent recos nani churu gac. ¹⁴ Laani siliä'pni xpala'nä sa'csi sica'ni xhixtenä, suluinini lojtu. ¹⁵ Guiraa ni rajp Xtadä najc xtenä, ni'cni rniä suluini xhixtenä lojtu.

Xcälrac-huin lajztu sibixloj ni yälrbalajz

¹⁶ 'Sbale'si dxej, dxejc dirutu fii loä; dxejctiru sgaii dxej suhuisactu loä sa'csi narä sia'a lo Xtadä.

¹⁷ Dxejcti räjp rexpejnpacni lo sa'reni:

—¿Xhini'c caniini loonu? Sbale'si dxej, dxejc dirutu fii loä, dxejctiru sgaii dxej suhuisactu loä, näjza: sa'csi sia'a lo Xtadä. ¹⁸ Ni'cni cayäjpreni lo sa'reni: ¿Xhi dee rniini, “sbale'si dxej”? Dinu gacbee xhini'c caniini.

¹⁹ Gucbee Jesús xhini'c rlazjzeni guiniabdiidxreni lojni, dxejcti räjpni lojreni:

—Canabdiidx lo sa'tu xhi säloj nani guniä che guniä, sbale'si dxej, dxejc dirutu fii loä; dxejcru sbale'si dxej, suhuisactu loä. ²⁰ Rniliápac lojtu, la'tu soontu, niluxh reben guedxliujre sibalazduxhrene. Sac-huinuxh lastootu niluxh yälrac-huinre sibixhlojni yälrbalajz. ²¹ Te gunaa che gaal xi'nni, rdejndi trabajw, dxejcti che aguyu' xi'nni, riäl lajzni gudejndi trabajw, dxejc arbaa lajzni gojl xi'nni te niguii lo guedxliujre. ²² Ni'cni, sigajcza rac-huin lastootu naj, dxejcti che jiädhuisacätu, dxejc sii sibalajztu nen lastootu, luxh rut gacdi gudzucajdi yälrbalajzga.

²³ 'Nen redxejga xhetiru xhi yälguiniabdiidxdi guntu loä. Rniliápac lojtu, nani guiniabtu lo xtadä xcuentä, laani suniidxnini lojtu. ²⁴ Naj xhet canabditu xcuentä. Colnabni, te xca'tuni, te guibalajztu.

Jesús, nani abejn gaan lo guedxliujre

²⁵ 'Aguniä guiraloj lojtu con cuent ni ruluii, ni luxh sidzujñ dxej che diruna guiniä cuent ni ruluii lojtu. Siniä didxguyasi lojtu xcuent Xtadä. ²⁶ Neñ redxejga guiniabtu por laä. Luxh dizana guiniä siniabä narä loj Xtadä par la'tu, ²⁷ sa'csi lagajcza Xtadä sanälajzni la'tu, sa'csi la'tu sanälajztu narä, luxh ahuililajzzatu loj Dios biriä biälä lo guedxliuj. ²⁸ Biriä lo Xtadä xhaguibaa, biälä lo guedxliujre, siunezäza lo guedxliujre, sibusacä lo Xtadä xhaguibaa.

²⁹ Räj p rexpejn pacni lojni:

— Naj sii caniilu guyasi, dini gac si'c redidx-xhiga'tz xten cuent ni ruluii. ³⁰ Naj sii guceenu racbeelu guira'ti rexicos, xhetru nanabdi guiniabdiidrxunu lojlu; ni'cni ahuililajznu biriilu lo Dios ni yu' xhaguibaa.

³¹ Räj p Jesús lojreni:

— ¿La rililajzfactu naj, ä? ³² Asiäddzungajxh teb or luxh ala bidzujñ orga, che guire'chtu, cade tejtu xnez-xnejztu, te gusanxtebtu narä, luxh dina jianxtebä sa'csi Xtadä suganäj narä. ³³ Aguniä rediidxre lojtu te cuedxi lastootu lo guedxliujre xcuentä. Lo guedxliujre sidejd-pactu trabajw, colgusutijp lastootu sa'csi narä abenä gaan loj guedxliujre.

17*Gunab Jesús lo Dios xcuent rexpejn pacni*

¹ Che gulujx guniini loj rexpejn pacni rediidxga, guläsni lojni xhaguibaa, räj pni lo Dios:

— Xtadä, abidzujñ or; gulä'p xpala'n xi'nlu te guiliä'pza xi'nlu xpala'nlu, ² sigajc ni badeedlu lojni yälrnibee loj guiraa reben guedxliuj, te gac gudeedni yäl nabajñ par tejpas lo guiraa renani badeedlu lojni. ³ Redee rajp yäl nabajñ par tejpas; numbeereni luj ni najc tejtis GuebDios, näjza narä Jesucrist nani baxhañllu lo guedxliujre.

⁴ 'Narä gulä'pä xpala'nlu lo guedxliujre, abaluxä dzuun nani baniidxlu gunä ree. ⁵ Naj Xtadä, gulä'p xpala'nä con luj, con bala'n, con yälrdimbicha' ni gopä galooli che gajdli guirixtiej guedxliuj.

⁶ 'Loj rebejn nani baniidxlu loä, ni gulelu lo reben guedxliujre, loj reni'c abasule'ä, abaluiä chu najclu. Xtenpaclu najcreni, baniidxlureni loä, luxh rapdzu'tzreni xtiidxlu. ⁷ Naj agucbeereni guiraa rediidx ni guniä lojreni lojpaclu siäädni. ⁸ Sa'csi rediidx nani baniidxlu loä, aguniä rediidxga lojreni, luxh ahuililajzreni rediidxga, agucbeepacreni lojlu biriä, ahuililajzreni lujpac baxhal narä.

⁹ 'Narä rniabä xcuentreni, dina guiniabä xcuent reben guedxliujre, ganaxtis xcuent renani abaniidxlu loä, sa'csi laareni najcreni xpejnlu. ¹⁰ Guiralii ni najc xtenä, najczani xtenlu. Guira'tiza ni najc xtenlu najczani xtenä. Agulä'pzareni xpala'nä.

¹¹ 'Narä diruna jia'nä lo guedxliujre, laareni sia'nrureni lo guedxliujre. Luxh narä siälä lojlu. Xtadä ni najc Dxanro, gucnäj renani baniidxlu loä con xtiidxlu, nani baniidxlu loä te gunreni tejsi xhigab sigajcni riennu nurnu tejsi xhigab. ¹² Che guyunääreni lo guedxliujre, gucnäá con xtiidxlu guiraa renani baniidxlu loä, luxh nicla tejreni di ninitloj, xtebtis nani gunijt te gusojb ni caj lo xtidx Dios.

¹³ 'Luxh naj sibilacä lojlu. Caniä rediidxre laj ni yu'ä lo guedxliujre, sa'csi rlazä guibaa lajzreni si'c ni rbaa lazä. ¹⁴ Abasule'ä xtiidxlu lojreni, luxh rebejn guedxliujrdxe'chreni lojreni sa'csi direni gac bejn guedxliujre sigajc ni dizana gacä bejn guedxliujre. ¹⁵ Dina guiniabä cuäälureni lo guedxliujre, rniabä gudzucajlureni loj bendxab. ¹⁶ Direni gac bejn guedxliuj, sigajc ni dizana gacä narä bejn guedxliuj. ¹⁷ Basyareni con xtiidxlu, sa'csi xtiidxlu najc didxguliipac. ¹⁸ Sigajc ni baxhalllu narä lo guedxliujre, sigajcza ruxhaläreni te chääreni guideb

guedxliuj. ¹⁹ Xcuentreni rudedä lagajc narä, te näj laareni gacnayareni con xtidxguliipaclu. ²⁰ Dina guiniabä xcuent laatisreni, rniabäza xcuent guiraa renani churu chalilajz xtidxä ni gusule'reni. ²¹ Rlazä gun guiraareni tejsi xhigab, sigajc ni rujnlu, Xtadä, si'c runäza; te sigajc ni yu'äza con luj, sigajcza chureni con nuurnu, te gacbee reben̄ guedxliuj luj baxhallu narä. ²² Yäl̄rnibee ni baniidxlu loä, lagajc yäl̄rnibeega badedä lojreni te gunreni tejsi xhigab, si'cni riennu tejsi xhigab. ²³ Narä cayunnääreni dzuun, luj cayunnäjlu narä dzuun, te jiennu tejsi dzuun, te gacbee reben̄ guedxliuj luj baxhallu narä, luxh sanälajzlureni si'cni sanälajzzalu narä.

²⁴ 'Xtadä, guiraa renani baniidxlu loä, rlazäza chureni cadro chuä xhaguibaa, te fiireni xcäl̄rnibeä nani baniidxlu, sa'csi huinälajzlu narä galooli che gajdli guirix-tiej guedxliujre. ²⁵ Xtadä ni rujn cossa'ctis, di reben̄ guedxliuj gumbeelu, luxh narä numbeälu, luxh redee agucbeezareni luj baxhallu narä. ²⁶ Aräpä lojreni chu najclu; säpäzaru lojreni te chu yäl̄sanälajz sa' ni rajplu par narä nen̄ lastooreni, te cuäzäza nen̄ lastooreni.

18

Xho gunaazreni Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Che gulujx gunii Jesús rediidxga, huinäni rexpejn̄-pacni dejtz gueu Cedrón. Ro'c yu' xhiroob yuj cadro sojb guiraloj reyajg. Ro'c biu' Jesús näjza rexpejn̄pacni. ² Anajn Judas, nani guto' Jesús, caro rij Jesús con rexpejn̄pacni sa'csi si'csi-si'c rdxaag sa'reni ro'c. ³ Dxejcti Judas, che biääd lojni te cuaa soldad roman, näj rebixhojz ni rnibee, näjza refarisee, huinätinireni ro'c, ca'reni balguejd näjza lintern, näjza spaad näjza lans. ⁴ Ni'cni Jesús, sa'csi ananxgaani xhini'c sacni, gubigni lojreni, räjpni lojreni:

—¿Chu rguuiltu?

⁵ Räjpreni lojni:

—Jesús nani siääd guedx Nazare't.

Räjpre Jesús lojreni:

—Laa naräni.

Näjza Judas ni bato'ni suganäjnireni. ⁶ Che gunii Jesús lojreni: “Laa naräni”, biäxhanreni, biäjbreni lo yuj.

⁷ Dxejcti gunabdidxsac Jesús lojreni:

—¿Chu rguuiltu?

Dxejpre räjprezeni stehuält:

—Jesús nani siääd guedx Nazare't.

⁸ Räjpre Jesús lojreni:

—Aguniä lojtu, laa naräni. Palga narä rguuiltu, colgusaan jii redee.

⁹ Guniini rediidxga te gusojb rediidx nani guniini che räjpreni: “Loj guiraa ni baniidxlu, nicla tejni di ninijt.”

¹⁰ Dxejcti Simón Pedr, sa'csi ca'ni te spaad, guläänini, batiuugni diag ladbee xten xmos bixhojzroga. Laj mosga najc Malco. ¹¹ Dxejcti räjpre Jesús lo Pedr:

—Guluchee spaad xtenlu nen xpaguinni. ¿La dina tedä trabajwdxh nani agunibee Xtadä tedä, ä?

Jesús nez loj bixhojzro

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Dxejcti resoldaadga näjza comandant, näjza reguxhtis ni rnibee rexpejn Israel, gunaazreni Jesús balibrenini. ¹³ Dxejcti ganid huinärenini lo Anás, sa'csi najcni xtadsueegr Caifás, luxh ijzga biäjł najc Caifás bixhojzro ni rnibee lo rebixhojz. ¹⁴ Caifás najc nani balijdx rexpejn Israel nanab guet te niguii xcuent rebenguejdxga.

Cadro gunii Pedr dini gumbee Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Simón Pedr nájza stee xpejn̄pacni huinajl dejtz Jesús. Luxh numbee bixhojzro bejn̄ga, biunäjzani Jesús lo xle' bixhojzro. ¹⁶ Bia'nti Pedr rolä'ga. Dxejc birii xpejn̄pac Jesús nani numbee bixhojzroga, guniini lo nani cayajp rolä'ga, te biu' Pedr nez lo le'ga. ¹⁷ Dxejcti räjp mos gunaa ni rcanäj rolä', räjpni lo Pedr:

—¿La et näjdi luj najclu te xpejn̄pac Jesús, ä?

Räjp Pedr loj gunaaga:

—¡Xho gacäni!

¹⁸ Dxejcti sa'csi cayacnalduxh, caguse'creni boo te cagucha'lajzreni. Nájza Pedr suganäjreni, cagucha'lajzni ro guibooga.

Bixhojzro cayujn yälgunabdiidx lo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Dxejcti gusloj cayujn bixhojzro yälgunabdiidx loj Jesús xcuent chuni'c najc rexpejn̄pacni nájza xcuent xhini'c ruluiini.

²⁰ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Narä xhet xhiga'tzdi guniä rextidxä, guniäni lo guiraa rebejn̄ guedxliuj. Basule'ä diidx nen̄ rexquidobäztu nájza nen̄ guidoro cadro re' guiraa rexpejn̄ Israel, nicla tej diidx dina ninixhiga'tzádi. ²¹ ¿Xhicuent cayujnlu yälgunabdiidxga loä? Gunabdiidx loj renani biejn̄ diajg xhini'c guniä lojreni. Laareni najnreni xhini'c guniä.

²² Che gulujx gunii Jesús rediidxre, te rexpejn̄ bixhojzroga huääz loj Jesús, räjpni lojni:

—¿La si'c rudzu' bejn̄ diidx loj bixhojzro, ä?

²³ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Palga xhet laadi guniä, baluii narä xhi diidxga najc xhet laadi, niluxh palga laaca najc ni guniä, ¿xhicuent huääzlu loä?

²⁴ Dxejcti guideb naliibni baxhaḷ Anásni lo bixhojzro lo ni laa Caifás.

Gunisac Pedr dini gumbee Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Sugasijc Pedr ro' guiboo, cagucha'lajzni, che räjpreni lojni:

—¿La et näjdi luj najclu te xpejnꝑac niguiiga, ä?

Badzu'ni diidxga räjpni:

—¡Xho gacäni!

²⁶ Dxejcti te xmos bixhojzroga, sa'csi sa'ni najc mos ni batiu' Pedr diajgni, räjpni lojni:

—¿La et lujdi ni bahuiä nen huert con laani, ä?

²⁷ Dxejcti räjp Pedr stehuält:

—Nicla gumbeäni.

Cuantis guniini si'c, guredxagajc te guidgaii.

Jesús nez loj Pila't

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Dxejc birinäjreni Jesús rolijz Caifás, huinärenini rolijz gubernadoor cadro laaza Pretorio, niluxh direni niu' ro'c sa'csi ameer guiliejn gubijdx, te di gacdxuudxreni dxejc di gacdi gaureni lani pascw. ²⁹ Ni'cni birii Pila't lojreni räjpni lojreni:

—¿Xhi yälquij xten niguiire siädle'ctu loä?

³⁰ Dxejcti räjpreni lojni:

—Paru di niguiire niajc te ben latsiaj, dinu niopnäni ladzꝑaa guejblu.

³¹ Räjp Pila't lojreni:

—Colchanäni, colhuii xho gunnäjtuni yälguxhtis con lagajc xleiitu.

Dxejc räjp rexpejn Israel lojni:

—Di xleiitu gusaan ju'tnu te bejn.

³² Guniireni si'c te guzojb diidx nani gunii Jesús xcuent xho guetni.

³³ Ni'cni biusac Pila't nen Pretorio, gurejdxni Jesús räjpni lojni:

—¿La luj najclu reii xten rexpejn Israel, ä?

³⁴ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—¿La lagajc luj rniilu si'c, ä? O ¿laa yu' chureni'c naj lojlu si'c?

³⁵ Dxejcti räjp Pila't lojni:

—¿Xhixh näj narä nacä te xpejn Israel? Lagajc reben lajdxlu näjza rebixhojz bateedlu ladznaä. ¿Xhi bejnlu?

³⁶ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Xcälrnibeä dini gac yälrnibee sa' ni yu' guedxliujre. Paru najc xcälrnibeä te yälrnibee sa' ni yu' guedxliujre, ala cagucuaa rexpenä te di tedä ladznaa rexpejn nani rnibee Israel. Naj di xcälrnibeä gac yälrnibee sa' ni yu' lo guedxliujre.

³⁷ Ni'cni räjp Pila't lojni:

—¿Reii najclu, ä?

Räjp Jesús lojni:

—Laaca najlu nacä reii. Par ni'cpac golä, par ni'cpacza biälä lo guedxliujre, partis gusule'ä didxliipac. Guiraa renani najn didxlii, reni'c rucudiajgreni xtidxä.

³⁸ Räjp Pila't lojni:

—¿Xhini'c najc didxlii?

Che guniini si'c gunisacni loj rexpejn Israel:

—Dina guidxälä nicla tej xtojł bejnre. ³⁹ Niluxh la'tu rajptu te costumbr, casob lani pascw, ruslaanu te bejn ni yu' nen latzguiib. ¿Xhi najtu? ¿La rlajztu guslaá ni najc reii xten rexpejn Israel, ä?

⁴⁰ Dxejcti guiragajcreni guredxa', räjpreni:

—¡Na'c guslaalu niguiiga! ¡Baslaa Barrabás!
Niluxh Barrabás najc te gubaan.

19

¹ Ni'cni gunibee Pila't gudijnreni Jesús con duu ni yu' guechguiib lojni. ² Bejn resoldaad te coronguejch, baza-
lrenini yejc Jesús. Dxejcti bahuajcwrenini te ladmoraad.

³ Dxejcti gusloj gubigreni lojni, te räjpreni lojni:

—¡Gubajñ par tejpas Reii xten rexpejn Israel!
Dxejc huääzreni lojni.

⁴ Dxejcti birisac Pila't, räjpni lojreni:

—¡Colhuii! Acabääni nez lojtu, te gacbeetu dina
guidxäl nicla tej xtojñni.

⁵ Dxejcti birii Jesús nez lojreni, yu' coronguejch yejcní,
najcwzani ladmoraadga. Dxejcti räjp Pila't lojreni:

—¡Colhuii! ¡Aree niguiire!

⁶ Ni'cni, che bahuii rebixhojzro näjza rexquixhajgreni
lojni, guredxa'reni, räjpreni:

—¡Colgucuaani lo cruzj! ¡Colgucuaani lo cruzj!

Räjp Pila't lojreni:

—Lagajc la'tu colchanäni te gucuaatuni lo cruzj. Per
narä dina guidxälä nicla tej xtojñni.

⁷ Dxejcti räjp rexpejn Israel lo Pila't:

—Nuurnu rajpnu te leii, luxh xcuent leiiga, nanab
guetni sa'csi najni najcni Xi'n Dios.

⁸ Che biejn diajg Pila't rediidxga, bidxejbruni, ⁹biusacni
neñ Pretorio, räjpni loj Jesús:

—¿Caro siäädlu?

Per xhet räjpdi Jesús lojni.

¹⁰ Dxejcti räjp Pila't lojni:

—¿La dilu guinii loä? ¿La dilu gan narä rapä yälrnibee
te gucuaälu lo cruzj, rapäza yälrnibee te guslaälu, ä?

¹¹ Räjp Jesús lojni:

—Xhetliidi yälrnibee niajplu loä paru dilu nica'ni xh-
aguibaali. Ni'cni bejn nani bato' narä lojlu rapduxhruni
dojl loj ni rajplu.

¹² Ni'cni gudiil Pila't xho nuslaani Jesús, niluxh rexpejn
Israel rbedxaduxhrueni, räjpreni:

—Palga luj guslaaluni, dilu gac xamiigw rei César,
sa'csi chutis ni rnii najcni rei, najcni xcontraar César.

¹³ Che biejn diajg Pila't rediidxre, gulääni Jesús, dxejcti
gurej Pila't lo yagxhiil cadro rujnni yälguxhtis, cadro
laa Litóstroros con didx-griegw sälojni naga' guisa'c, con
didx-hebreo laani Gabata. ¹⁴ Najcni dxej vispr lani pascw,
si'cti läidxej, dxejcti räjpni loj rexpejn Israel:

—Colhuii, aree xreiitu.

¹⁵ Ni'cni guredxa'reni räjpreni:

—¡Suguetni! ¡Suguetni! ¡Bacuaani lo cruju!

Dxejcti räjp Pila't lojreni:

—¿La sucuaá xreiitu lo cruju, ä?

Dxejcti räjp rebixhojz ni rnibee lojni:

—Rutru reiidi rajpnu, Césartis najc xreiinu.

¹⁶ Ni'cni bateed Pila't Jesús lojreni te chacuaarenini lo
cruju.

Che bacuaarenini lo cruju

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Dxejcti cua'reni Jesús, biriini ro'c guideb nuuni xcru-
jzni, cheni bidzujnlireni te lajt ni laa lajt xten Calabeer,
con didx hebreo laani Gólgota. ¹⁸ Ro'c bacuaarenini lo
cruju. Bacuaazareni tio'p niguii lo stio'p cruju, teygani te
laad cuä' Jesús. ¹⁹ Dxejc bacuaa Pila't diidx ni cháä yejc
xcrujzni; rediidxga najc scree: “Jesús, bejn Nazare't, Reii
xten rexpejn Israel.” ²⁰ Xhidajl bejn bil diidx ni caj yejc
xcrujzni, sa'csi lajt cadro bacuaarenini lo cruju najc gajxh
ro' guejdxga, luxh didx hebreo, diidx griegw, najza didx

latin bacuaareni rediidxga. ²¹ Dxejcti räjp rebixhojzro xten rexpejn Israel loj Pila't:

—Na'c nucuaalu: “Reii xten rexpejn Israelni”, laacaru nacuaalu: “Laani najni, najcni reii xten rexpejn Israel”.

²² Dxejcti räjp Pila't lojreni:

—Nani abacuaá, abacuaá. Si'c jia'nni.

²³ Dxejcti resoldaad, che gulujx bacuaareni Jesús lo cruzj, cua'reni rexhablojiaani bejnrenini tajp la', te cade tejreni cua'reni te la'ni. Luxh yu' stee xhajnbi ni laa tunica, nadijbni, guejnni hasta lo yuj guc-cheeni. ²⁴ Ni'cni räjpreni lo sa'reni:

—Na'c guitiäjnuni; do'o guidzujtnu te daad lojni, te don chu xten gacni.

Si'c bejnreni te gusojb xtiidx Dios cadre caj scree: “Batiäjsreni xhablojiaá; yejcza xhabä ni bia'n gudzujtreni daad.”

Ni'cni bejn resoldaad recosre. ²⁵ Niluxh cuä' xcruzj Jesús suga' xnanni, con bäjl xnanni, ni laa Marii chääł Cleofas, näjza Marii Magdalen. ²⁶ Che bahuii Jesús loj xnanni, dxejc bahuiizani loj xpejn pacni nani sanälazduxhni, räjp Jesús loj xnanni:

—Nan, ¡bahuii, aro'c xi'nlu!

²⁷ Dxejcti räjp Jesús loj xpejn pacni nani sanälazduxhni:

—¡Bahuii, aro'c xnanlu!

Ni'cni dxejcli sinä nani najc xpejn pacni xnan Jesús rolijzpacni.

Xho gujt Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Ni'cni, sa'csi najn Jesús alagujc guiraa recos ni nanab gac te soob rextidx Dios, räjpni:

—Cayolä nis.

²⁹ Ro'c suga' te guejs vinagr, nenga bahuajdxreni te esponj dxejc bacuaarenini lo te yajg ni laa hisopo, gulä-reni esponjga batzugrenini ro'ni. ³⁰ Che gulujx gu' Jesús vinagrga, räjpni:

—Agulujxni.

Dxejcti basajb yejcnì, baslaani xaimni.

Xhi bejn te soldaad lo Jesús

³¹ Dxejga najc dxe vispr xte lani pascw, che ru' mandaad par lanijga. Rexpejn Israel di rlajzreni nia'n rebejnnga lo recrujz, sa'csi dxe sabdga najc dxej ni rusilajzreni. Ni'cni gunabreni lo Pila't guxhajnì chu qui'ch ni'reni te guetreni, te jiajtreni loj recrujz. ³² Dxejcti bidzujn resoldaad, gudi'chreni guiro'p ni' nani caj te laad, sigajcza bennäjreni stee ni caj ste laadga. ³³ Che gubigreni lo Jesús, bahuiireni alagujtni, direni nigui'ch ni'ni. ³⁴ Tej soldaadga baqui'tzni te lans ro' xcustiini, dxejc bixe' rejn näjza nis. ³⁵ Lagajc narä Juan bahuiä recosga, ni'cni caniä rediidxre, luxh diidxga guliipacni. Lagajc narä nanä didxguliipac caniä, te chaliiza lajztu xcuentni. ³⁶ Sa'csi si'c gujc guira'ti, te guzobj xtidx Dios cadre caj: “Nicla tej xtzujtni di guech.” ³⁷ Sigajcza lo stee guijtzc caj diidxre: “Sidxelojreni loj nani bigujtz te lans.”

Huicua'tzreni Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Che gulujx recosga, dxejcti huij José, te ben Arimatea, nacxhiga'tzni te xpejn Jesús, sa'csi rdxejbni rexpejn Israel, ni'c huijni loj Pila't, gunabni loj Pila't te laani guiliättni Jesús lo cruja. Cuäjbza Pila't, dxejc biääd José gulättni Jesús, sanätini togoölga. ³⁹ Näjza Nicodem biääd dxejc, nani galoo huininäj Jesús te guxhijn. Biädnäni si'cti tiuu kil te dänejh ni najc si'c yaal ni laa mirra näjza áloes. ⁴⁰ Dxejcti cua'reni Jesús batejbrenini te la'

lad lino, basälzareni däjga ni laa mirra con áloes, sa'csi si'c najc xcostumbr rexpejn̄ Israel che rucua'tzreni te togool. ⁴¹ Gajxh cadro cuaj Jesús lo cruz, yu' te huert, nen̄ huertga yu' te bacoob si'c te biliää, cadro nicla tej bejn̄ gajd guiga'tz. ⁴² Sa'csi abidzujn̄ dxej vispr lani pascw xten rexpejn̄ Israel, luxh gajxh suga' biliääga, nenga gudixhreni Jesús; si'c biga'tztini.

20

Gubansac Jesús loj rebengut

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Primer dxej xten xmaanga, cäjyru, gajd lo guedxliuj jianij che huij Marii Magdalen̄ lo baaga. Che bidzujn̄ni ro' baaga, bahuiini agubicaj guij ni suga' ro' baaga. ² Dxejcti ruxun̄ni gubi'ni te huiye'tzni lo Simón Pedr nájza lo stee xpejn̄pac Jesús ni sanälazduxhni, räjpni lojreni:

—Ahuilääreni Dad nen̄ baa, luxh dinu guidon caro sanärenini.

³ Dxejc biriguxun̄ Pedr nájza stee bejn̄ga, huijreni nez lo baa. ⁴ Ruxun̄ guiro'preni. Niluxh stee bejn̄ga ruxunduxhruni loj Pedr. Laani ganid bidzujn̄ni lo baaga.

⁵ Dxejcti guretän̄ni te bahuiini nen̄ ba-biliääga. Bahuiini te laad naga' relajdtis nani bidejb Jesús, luxh dini niu' nen̄ baaga. ⁶ Dxejc bidzungajc Pedr, biugajcni nen̄ baaga, bahuiini naga' relajdga te laad. ⁷ Bahuiizani lajd ni guyu' yejcn̄i, ni'c nie'tni saru, naga'ni te laad. ⁸ Dxejcti biu' stee bejn̄ga nani bidzujn̄ ganid. Che bahuiini nen̄ baaga, huililajzni gubansac Jesús. ⁹ Sa'csi gajdreni gacbee ni caj lo reguijtz, cadro caj nanab guibansacni loj rebengut.

¹⁰ Dxejc gubisac guiro'p rexpejn̄pacni rolizreni.

Baluiloj Jesús loj Marii Magdalen̄

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Laltis suga' Marii cu'a' baaga, cayoوني. Ni'cni la_l ni cayoوني, basajb lojni te bahuiini ne_n baaga. ¹² Dxejcti bahuiini lo tio'p xangl Dios, najcwreni ladnolbäj, sobga'reni, tejni nez cadro gojt yejc Jesús, steeni nez cadro gojt ni'ni. ¹³ Dxejcti räjpreni lojni:

—Nane', ¿xhicuent roonlu?

Räjpni lojreni:

—Sa'csi sanäreni Dad, luxh dina ganä caro huisa'nrenini.

¹⁴ Che gulujx guniini si'c, gubiréni, dxejc bahuiini loj Jesús suga' ro'c, niluxh dini niembee Jesús. ¹⁵ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Nane', ¿xhicuent roonlu? ¿Chu rguiillu?

Marii bejn xhigab laa dade' ni rcanäj huertga, ni'c räjpni lojni:

—Dad, palga luj sanäluni, gunii caro gudixhluni te guiliäsáni te chanääni.

¹⁶ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—¡Marii!

Dxejc gubiré Marii, räjpni ne_n xtidx hebreo:

—¡Raboni!

(Säloj diidxga “Mastr”.)

¹⁷ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Na'c guiniaazlu narä sa'csi gadna cha'a lo Xtadä xhaguibaa. Huij loj rebetzä, huiye'tz lojreni, cha'a lo Xtadä, näjza Xtadtu, loj Xtiozä näjza Xtiooztu.

¹⁸ Dxejcti huij Marii Magdalen_n, bidzuj_nni loj rexpej_npacni badeedni didxcoob, räjpni:

—Abahuiä lo Dad Jesús.

Räjpzani lojreni guiraa recos ni gunii Jesús lojni.

Baluiloj Jesús loj rexpej_npacni

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Che gojl gudxej, najcni dumingw, primer dxej xten xmaan, abiäudzu'tz ro lä' ro' yu' cadro tre' rexpejn_upacni, sa'csi rdxejbreni rexpejn_u Israel. Chela bidzujn_u Jesús, guzujni nez galäiireni, räjpni lojreni:

—Suchu yäl_rbedxi lastootu.

²⁰ Che guniini si'c, baluigajcni reñaani lojreni näjza cuä' xcustiini. Ni'cni bibaduxhlajz rexpejn_upacni che bahuiireni lo Dad Jesús. ²¹ Dxejc räjp Jesús lojreni stehuält:

—Suchu yäl_rbedxi lastootu. Si'c ni baxhal_l Xtadä narä, si'cza ruxhalä la'tu.

²² Che gulujx guniini rediidxga, balejbni yejcreni, räjpni, lojreni:

—Suguibajn_u Sprit D_xan xten Dios ne_n lastootu.

²³ Rextoj_l rebejn_u nani siällajztu, sibicajreni. Rextoj_l rebejn_u nani ditu jiällajz, siannäjreni redojl_{ga}.

Tomás bahuii lo Jesús ni gubansac

²⁴ Tomás, ni laaza Didimo, najcni te retzubitio'p xpejn_upac Jesús. Rutini che biääd Jesús loj rexpejn_upacni.

²⁵ Dxejcti räjp rexpejn_upacni lojni:

—Abihuiinu loj Jesús, agubansacni loj rebengut.

Dxejcti laani räjpni lojreni:

—Palga dina fiä loj reñaani cadro caj seen xten reclaab, palga dina guqui'tzä bicuenaá cadro guyu' claabga, guqui'tzäza naa cadro bixal cuä'ni, di lazä chalii gubansacni loj rebengut.

²⁶ Che gudejd xhujn_u dxej, tresac rexpejn_upacni ne_n yu', nadxaagza Tomás lojreni. Niäudzu'tz yu'ga, luxh chela gucbeereni abidzujn_u Jesús, guzujni galäiireni, räjpni lojreni:

—Suchu yäl_rbedxi lastootu.

²⁷ Dxejcti räjpni loj Tomás:

—Baqui'tz bicuenaalu ree loj patnaä, basälza naalu cuä'äre, na'c ractio'p lajzlu, huililajzpac gubansacä loj rebengut.

²⁸ Dxejcti räjp Tomás lojni:

—¡Xtadä, Xtioozä!

²⁹ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Sa'csi abahuiilu loä, Tomás, huililajzlu. Chicbaa renani mase direni fii, rililajzreni xtidxä.

Xhicuent bacuaani reguijtzre

³⁰ Xhidalroduxhru dzuun bejn Jesús nez loj rexpejn-pacni, nani di nicaj lo guijtz. ³¹ Redzuunre nani bejn Jesús nani cuaj lo guijtzre cuajni te chalilajztu diidxre: Jesús najc Crist, nani cabäjz rebejn jiääd, Xi'n Dios. Luxh che chalilajz te bejn xtiidxni, sajpni yäl'nabajn par tejpas.

21

Jesús baluilojni lo gajdz xpejn-pacni

¹ Dxejcti baluiloj Jesús loj rexpejnni ro' nisdoo ni laa Tiberias. Scree baluilojni lojreni. ² Nadxaag sa' rebejnre: Simón Pedr, Tomás ni laaza Didimo, näjza Natanael, nani siääd Caná xten Galilee, rexi'n Zebedeo, näjza stio'p rexpejn-pacni. ³ Dxejcti räjp Simón Pedr loj resa'ni:

—Chanazä bäjł.

Räjpreni lojni:

—Näjza nuure chonnu.

Dxejcti sääreni, huä'preni nen te barcw. Guideb guxhi-jnga xhet bäjłdi gunaazreni. ⁴ Che acayanij loj guedxliuj, suga' Jesús ro' nisdooğa, di rexpejnni niembeeni. ⁵ Ni'cni räjp Jesús lojreni:

—Rexi'nä, ıla xhet bäjłdi rajptu, ä?

Räjpreni lojni:

—Xhet rajpdinu.

⁶ Dxejcti räjpni lojreni:

—Colgusäl xquijxhtu ladbee xten barcwga, te ro'c sini-aasztuni.

Dxejcti bacuaareni guijxhga ladbee xten barcwga, dxejcti ameer diniajcdi nibääreni guijxhga ro'c sa'csi gudxadotzu'tzni bäjł. ⁷ Dxejcti bejn nani sanälazduxh Jesús, räjp loj Pedr:

—Laa Dad Jesús.

Che biejn diajg Simón Pedr laa Dad Jesús, gotgajcni xhablojiaani sa'csi ladxhagjiättis najcwni sa'csi canaazni bäjł, dxejcti gutiäjsni lo nisdoo. ⁸ Sgaii rexpeljnpacni biäd-näreni rebarcwga sa'csi ameer guidzujnreni ro' nisdoo, si'cti tegayuu metrtis cayäädx. Siädnäzarenı guijxh guidxa rebäjł. ⁹ Che bidzujnreni ro' nisdoo, bahuiireni re' guiboo, ro'c dzuub te bäjł näjza yätxtiil cague'. ¹⁰ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Coltanä gaii bäjł nani entis gunaaztu.

¹¹ Dxejcti huij Simón Pedr, gulääni guijxhga, guidxani bälro. Guyu' si'cti te gayuu garol con chojn bäjł nejn guijxhga, niluxh dini niräsyä' mase guyu' xhidalduxh bäjł nejni. ¹² Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Coltaa te gauxharejntu.

Nicla tej rexpeljnpacni dini niabdiidx lojni: “¿Chu luj?” sa'csi anajnreni laa Jesúsni. ¹³ Dxejcti cua' Jesús yätxtiil, badeedni lojreni, sigajcza rebäjł.

¹⁴ Dee najc ni riojn huält baluilojni loj rexpeljnpacni, che gubansacni loj rebejngut.

Jesús rrinäj Simón Pedr

¹⁵ Che guluix gudajwreni, räjp Jesús loj Simón Pedr:

—Simón xi'n Jonás, ¿la sanälajzrulu narä loj chu stee, ä?

Räjpni lojni:

—O'n, Dad, luj najnlu sanälazä luj.

Räjp Jesús lojni:

—Gojp rexilä'ä.

¹⁶ Räpsacni lojni ni rojp huält:

—Simón, xi'n Jonás, ¿la sanälajzlu narä, ä?

Räjpni lojni:

—O'n, Dad. Luj najnlu sanälazä luj.

Räjpni lojni:

—Gojp rexilä.

¹⁷ Räpsacni lojni ni riojñ huält:

—Simón xi'n Jonás, ¿la sanälajzlu narä?

Guc-huin lastoo Simón Pedr sa'csi gunabdiidx Jesús lojni choñ huält: “¿La sanälajzlu narä?” Dxejcti räjp Simón lojni:

—Dad, luj najnlu guira'ti. Luj najnlu sanälazä luj.

Räjp Jesús lojni:

—Gojp rexilä. ¹⁸ Rniliápac lojlu, che gujclu bi'nru, lagajc luj rajcwlu xhajblu, rijlu cadrotis rlajzlu. Che anajclu bengool, susgaatislu naalu te gushuajcw ste'ca bejñ xhajblu, te chanäreni luj cadre di rlajzlu.

¹⁹ Luxh diidxga gunii Jesús te cagusule'ni xho gugu'treni Pedr te guiliä'pni xpala'n Dios. Che gulujx guniini si'c, räjpni loj Pedr:

—Gudanajl narä.

²⁰ Che gubiré Pedr, bahuiini loj stee xpejñni, nani sanälajzru Jesús, siädnajlni dejtzeni. Lagajc bejñre ni gurej cuä' Jesús lo lult xchej, ni räjpza loj Jesús: “Dad, ¿chuni'c najc nani guto'lu?” ²¹ Ni'cni, che bahuii Pedr lojni, räjpni loj Jesús:

—Dad, deea', ¿xhi gun dee?

²² Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Palga rlazä jia'nni che guibisacäli loj guedxliujre, ¿xhixh najcni? Basaanni. Luj gudanajl narä.

²³ Ni'cni bire'ch diidx lagajc loj resa'ni, di bejn̄ga guet. Di Jesús niäj̄b lojni dini guet, alga räjpni: “palga rlazä jia'n̄ni loj guedxliujre che guibisacäli lo guedxliujre, ¿xhixh najcni?”

²⁴ Luxh bejn̄ga najc narä, xpejn̄ Jesús nani bahuiloj guiraa recosre, nani bacuaazareni. Anadonnu didxliipac najc recos nani rniini.

²⁵ Yu'ru xhidalduxh dzuun ni bejn̄ Jesús. Palga gucuaanu guiralii redzuun ni bejn̄ Jesús, nicla lo guedxliujre di gal̄ chu reguijtz cadre xcajni.

Xtidxcoob Dios ni biädnä dad Jesucrist **New Testament in Zapotec, Mitla (MX:zaw:Zapotec, Mitla)**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Mitla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Mitla [zaw], Mexico

Copyright Information

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Mitla

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30
